

Aanwezig:

Voorzitter: de heer J.P. Gebben

Raadsgriffier: mevrouw J.I.M. le Comte

Raadsleden:	de heer E. Alofsen	VVD
	de heer Th. H.J. Bartels	PRD
	de heer G. Beekhuizen	PvdA (15.30 uur)
	de heer T.A. de Boer	VVD
	mevrouw D.A. Bondt	D66 (16.40 uur)
	de heer H.J. Boon	GroenLinks
	de heer R. Bouwman	D66
	mevrouw K. Braam-Maters	CDA
	de heer R.J.B. den Burger	VVD
	de heer T.C. van Dijk	D66
	de heer T.T.M.G. Erkens	PvdA
	mevrouw C.D. Gerritsen-van Bentem	GemeenteBelangen
	de heer F.R. Huizinga	GemeenteBelangen
	de heer P.J. van Lent	CDA
	de heer C.T.A. Mali	GemeenteBelangen
	mevrouw H. Miltenburg	PvdA (15.15 uur)
	de heer P. Minderhoud	D66
	mevrouw F.J. Mijnhart	D66
	de heer P. van der Pas	CDA
	mevrouw M.C.M.L. Pols-Haupt	RZS
	de heer C. van de Rest	VVD
	mevrouw C.B. de Roo	GroenLinks
	mevrouw E.L. Vink	GroenLinks

Portefeuillehouders: dhr.. E. Heinrich, dhr. J. Verstand, mw. H. van den Berg, mw. W. Ruwhof

Afwezig m.k.:

Hetgeen dat uitgesproken is in de raad is na te luisteren op www.renkum.nl onder raadsuitzendingen.

1.	Opening, vaststelling volgorde en mededelingen. De voorzitter opent de vergadering om 15.00 uur. Mw. Bondt en mw. Van den Berg zijn ietwat verlaat.
2.	Burgerspreekrecht. Dhr. Van der Meer is aangemeld voor het burgerspreekrecht. Hij spreekt als voorzitter van de Raad van Toezicht in namens Solidez. Zijn bijdrage is aan de besluitenlijst toegevoegd. Besluit: n.v.t. Aktie: n.v.t.
3.	Vragenuurtje. Geen aanmeldingen Besluit: n.v.t. Aktie: n.v.t.
4.	Voorjaarsnota 2015.

	<p>Voorjaarsnota en MJB kunnen in één eerste termijn behandeld worden. Er wordt wel apart over besloten. Immers de VJN dient te worden vastgesteld en het MJB wordt richtinggevend vastgesteld.</p>
	<p>Besluit: Vastgesteld met 22 stemmen voor (D66, VVD, GB, GL, CDA, PvdA, PRD) en een stem tegen (RZS)</p>
	<p>Aktie: n.v.t.</p>
5.	<p>Meerjarenbeleidsplan 2015-2019.</p> <p>We hanteren doorgaans de volgorde gebaseerd op de grootte van de fracties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - D66 - VVD - GB - CDA - GL - PvdA - PRD - RZS <p>D66</p> <p>De titel van ons coalitie akkoord is veranderend Renkum. Als er iets verandert dan wordt het anders. Anders dan dat het was. Zien wij deze verandering nu dit college een dik jaar aan de slag is? Ja zeker. Wij zien een college dat de banden met de inwoners, bedrijven en ondernemers aanhaalt. Een college dat SAMEN zoekt naar oplossingen. Een college dat concrete dingen realiseert: een vernieuwd EuropaPlein, aanpak van de verkeersproblemen op de Utrechtseweg en een college dat zaken in gang heeft gezet: vernieuwing van ons afvalophaal systeem, de aanpassingen in het sociaal Domein</p> <p>Niet alles verloopt vlekkeloos. Maar in het geheel zijn wij tevreden. We wilden een verandering en zien die ook. Maar voorzitter de wereld om ons heen verandert ook. In een veranderende wereld is het zaak je constant af te vragen of je nog op de goede koers zit. Op zich een gezonde zaak. Als D66-ers zien wij de toekomst met optimisme tegemoet en we hebben er zeker vertrouwen in dat het goed gaat komen. Maar de vraag is wel wat we daar voor moeten doen.</p> <p>Kijken we naar de meerjaren begroting dan zien we langjarige tekorten. Oplopend tot meer dan 400,000 Euro in 2019. Op zich is dat niet nieuw. In voorgaande Meerjarenbeleidsplannen is dat ook gebeurd. Dat werd dan opgelost door 'ombuigingen' / bezuinigingen door te voeren. Wij stellen ons de vraag of dat ook nu weer de oplossing is. Naar onze mening zeker niet alleen dat. Wij zien ook oplossingen in slimme, investeringen, in toekomst gerichte duurzame maatregelen. Ook dat is een voornemen opgenomen in ons coalitieakkoord. En eerlijk gezegd zien we die nog te weinig van het college. Ik kom daar zo nog op terug.</p> <p><u>Wij hebben ons ook de vraag gesteld: kunnen we snel genoeg veranderen om de verandering in de omgeving bij te benen? Hoeveel bestaansrecht heeft onze gemeente nog? We zijn een relatief kleine gemeente veel dingen kunnen we niet alleen. Daar zijn we te klein en te kwetsbaar voor. In het coalitieakkoord hebben we opgenomen dat we versneld gaan zoeken naar samenwerking met de ons omliggende gemeenten. Het college werkt daar ook aan, als raad worden wij hier nadrukkelijk bij betrokken. In het meerjarenbeleidsplan heeft u opgenomen dat geldt voor bedrijfsvoering EN voor beleid. Wat D66 betreft een prima zaak. Die samenwerking is nu al nodig om als gemeente te kunnen blijven bestaan. Maar wat daarna? Wat voor gemeente wil je zijn, wat voor ambities hebben we als gemeente en kunnen die ambitie ook waar maken MET die samenwerkingsverbanden. Voor ons als D66 is dat nog een vraag en het lijkt ons goed om als raad en college daarover met elkaar in discussie te gaan. Toen de commissaris van de Koning hier een tijdje geleden op bezoek was discussieerden we ook over dit onderwerp. Een interessante discussie waarbij de commissaris een naar onze mening zeer belangrijke opmerking maakte: "Wacht niet met nadenken over vergaande samenwerking of fusie van je gemeente tot je er toe gedwongen wordt door de omstandigheden maar ga tijdig, uitgaande van je eigen kracht, de discussie met elkaar en de omliggende gemeenten aan." Voorzitter wij sluiten ons hier bij aan en dagen ook onze college raadsleden uit hierover samen de discussie aan te gaan.</u></p> <p>Terug naar het meerjarenbeleidsplan. Wij kunnen instemmen met het MJB maar zien wel flinke tekorten zei ik al eerder. <u>Wat daar aan te doen op dit moment?</u> Je zou kunnen zeggen we doen niets want we verwachten dat het economisch in Nederland beter gaat in de komende jaren en dat daarmee ook de bijdrage van het Rijk aan de gemeenten weer gaat toenemen. Dat is tekort door de bocht want als dat zo zou zijn moeten we om op een jaarsaldo 0 te komen alle nu al ingeboekte bezuinigingen ook waar maken en dat is nog maar de vraag of dat gaat lukken. Los van incidentele tegenvallers die er ongetwijfeld ook gaan komen. <u>Is het zinvol om nu weer een</u></p>

pakket aan bezuinigingen door te voeren om die tekorten te gaan dekken? Als D66 vinden we van niet. Dat is wat ons betreft de lering uit de voorgaande bezuinigingen die zijn doorgevoerd: te snel en wellicht achteraf bezien niet altijd goed doordacht. Wij vinden dat je breder moet kijken: wat voor ambities heb je als gemeente op de verschillende beleidsterreinen, wat kunnen we daarvan wel en niet waarmaken op basis van de nu beschikbare middelen. Keuzes maken waarbij inhoud en visie vooropstaan en daarbij ook, nadrukkelijker dan nu, of eenmalige investeringen op den duur tot lagere lasten kunnen leiden. Tenslotte heeft een begroting altijd een uitgaven en een inkomsten kant voorzitter. Alleen naar de uitgaven kijken lijkt ons niet goed. Om een goede discussie te kunnen voeren is ook zicht op mogelijke tot het verhogen van de inkomsten van de gemeente nodig. Fundamenteel aanpassen van de begroting 2015 is lastig, het jaar is immers al grotendeels voorbij. Wat ons betreft geven we in deze beschouwing dan ook een richting mee en voeren we de discussie bij de totstandkoming van de begroting 2016.

Uitgaande van de bovenstaande denkrichtingen hebben we een motie opgesteld. Ik zal die nu kort toelichten.

Er zijn in het verleden al flink wat bezuinigingen ingeboekt. In de voorjaarsnota is een prachtig overzicht opgenomen van de voortgang hiervan: lukt het wel of niet om deze bezuinigingen te halen. Dat geeft inzicht maar nog onvoldoende. Het wordt ons onvoldoende duidelijke welke maatregelen u wilt doorvoeren en hoe haalbaar deze zijn. Eigenlijk willen wij deze bezuinigingen zo snel als mogelijk achter ons laten. Het blijft nu als een zwaard van Damocles boven ons hangen. Wij zien dan ook graag een voorstel waarin benoemd wordt hoe de voorgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Concreet voor 2016 en een doorkijk (met maatregelen) voor daarna.

De inkomsten: wij zouden graag een voorstel willen ontvangen waarin duidelijk wordt hoe en in welke omvang de gemeente haar inkomsten zou kunnen vergroten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan precario belastingen.

De bezuinigingen op het sociaal domein: Ja, er is een kadernota en een uitvoeringsplan. Maar wij willen het concreter: hoe en met welke maatregelen gaat u er voor zorgen dat we met minder geld wel er voor zorgen dat de inwoners in onze gemeente de zorg krijgen die ze nodig hebben. Zijn daarvoor bijvoorbeeld bijstellingen van eerder beleid, bijvoorbeeld het aanpassen van de grens van 120% van het sociaal minimum aan de orde of niet? . Wij snappen dat dit wellicht niet direct voor de gehele periode tot 2020 kan maar een doorkijk er naar toe, en zo concreet mogelijk voor 2016, moet mogelijk zijn.

Het afvalscheidingspercentage moet omhoog. We hebben daar in het coalitie akkoord als doelstelling 75% in 2020 voor opgenomen. Meer hergebruik van afval leidt tot lagere kosten om het afval op te halen. Dat leidt tot lagere lasten voor onze burger. We willen graag weten welke investeringen daar voor nodig zijn en wat de te verwachten effecten zijn op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Het gewenste onderhoudsniveau van het groen en grijs wordt lang niet overal gehaald. We hebben daar al vaker over gesproken. Een achteruitgang van het onderhoudsniveau leidt tot grotere (vervangings)investeringen en is daarmee niet kostenefficiënt. Ook kan het een bom worden onder onze begroting in de toekomst. In de categorie slimme en duurzame investeringen willen wij dan ook een voorstel hoe het onderhoudsniveau van groen en grijs te verhogen, hoeveel en welke eenmalige investeringen daarvoor nodig zijn en een dekkingsvoorstel voor deze investeringen.

Het college heeft een meerjarenbeleidsplan gemaakt met daarin de beleidsvoornemens voor de komende jaren. U heeft daarbij zelf keuzes gemaakt wat wel en wat niet te doen. In een aantal gevallen is dat duidelijk weer gegeven. Zoals bijvoorbeeld bij de investeringen die nodig zijn om de plannen van Renkum centrum af te ronden. Daar is nu geen geld voor maar u gaat op zoek naar extra geld en komt nog met een voorstel. Uiteraard is het uw goed recht zelf keuzes te maken maar wat D66 betreft is het goed om ook de raad mee te nemen in die keuzes en gezamenlijk te bepalen of deze keuzes passen bij de ambities van onze gemeente en ook gezamenlijk te delen wat we niet meer kunnen doen uitgaande van de beschikbare middelen. Wij vragen om een overzicht van de plannen en ambities per programma die u wel zou willen uitvoeren maar waar u niet voor gekozen heeft vanwege de beschikbare budgetten en daarbij aan te geven welke prioriteit u geeft aan deze plannen.

Dan nog de grondexploitatie. Daarin zijn nog een flink aantal te ontwikkelen woningbouwlocaties opgenomen. Een aantal hiervan is recent vlot getrokken door afboekingen. Hiermee werd tevens hogere lasten naar de toekomst toe voorkomen. Wij hebben behoefte aan een totaal overzicht of en in welke mate dit ook voor andere bouwprojecten nog aan de orde kan zijn. Met daarbij per project inzicht in de mogelijk af te boeken bedragen en de voor- en nadelen daarvan t.o.v. de huidige grondexploitatie. Mocht het nodig zijn deze informatie vertrouwelijk te moeten verstrekken dan is dat uiteraard ook prima.

In motie is dictum na te lezen.

Concluderend voorzitter:

Wij kunnen instemmen met dit meerjarenbeleidsplan. Op een flink aantal punten willen wij verduidelijking en aanscherping om op basis van dit meerjarenbeleidsplan tot een goede afspraken voor de begroting 2016 te komen. Die punten hebben we vastgelegd in een motie. We discussiëren dan verder over een Veranderend Renkum en wat er nodig is voor Renkum om zich aan te passen aan die veranderingen.

VVD

Voorzitter, net zoals vorig jaar wil ik beginnen met het uitdelen van complimenten en wel aan diegenen die hebben meegewerkt aan het samenstellen van de voorjaarsnota en het meerjarenbeleidsplan.

De stukken zijn wederom goed leesbaar en wij kunnen ons voorstellen dat er hard aan gewerkt is, zeker omdat ook al rekening is gehouden met de informatie uit de recent ontvangen meicirculaire. Waren wij in eerste instantie sceptisch omdat het toezenden van de stukken ons inziens teveel tijd nam, nu kunnen wij ons voorstellen waarom er voor gekozen is om de financiële informatie uit de meicirculaire direct te verwerken in de voorjaarsnota en daarmee gelijk een doorkijk te geven in het MJB. Wij kunnen wel stellen dat wij geschrokken zijn van de snel oplopende tekorten voor zowel dit jaar als de komende jaren als gevolg van de genoemde accresontwikkeling.

Uit de toelichting zoals wij deze recent hebben gekregen naar aanleiding van de voorjaarsnota en het MJB komt een heldere probleemstelling naar voren: er is een fors tekort dat vraagt om maatregelen in de vorm van bijstellingen van de ambities uit het coalitieakkoord. Bijstellingen waarvoor de raad verantwoordelijk is. Ik kom hier later nog op terug.

De financiële gevolgen voortvloeiende uit de meicirculaire liegen er niet om. Los van enkele incidentele gevallen, komt nu duidelijk naar voren dat, als gevolg van een negatieve accresontwikkeling, wij als gemeente komend en volgende jaren een veel lagere toelage krijgen ten opzichte van hetgeen door ons begroot is. Dit als gevolg van een door het Rijk gewijzigde berekeningsmethode. De consequentie van deze gewijzigde berekeningsmethode is zeer verstrekkend te noemen voor onze gemeente, hetgeen nu duidelijk naar voren komt in de aanpassing van de budgetten in de voorjaarsnota voor 2015 en volgende jaren. En het lastige van deze beleidswijzigingen in Den Haag is dat wij als raad en u als college daar weinig invloed op kunt uitoefenen. Wij zullen de tering naar de nering moeten zetten. En dat is niet eenvoudig. Eerder al is het laaghangend fruit geplukt. Nu zal er in het gestel gezaagd moeten worden.

En op dit punt staat ons nog meer te wachten. Rond deze tijd is de coalitie in onderhandeling over de herziening van het belastingstelsel. De berichten die daarover naar buiten komen en de stukken die nu bij de Kamer liggen wijzen in de richting van een zeer forse verlaging van het gemeentefonds met misschien wel 4 miljard euro. Daar tegenover lijkt er ruimte te gaan komen voor de gemeenten tot een uitgebreider instrumentarium aan eigen heffingen. Dus feitelijk een verschuiving van de inning van de ene overheid naar de andere. Op voorhand willen wij die partijen die juichend deze beleidsvrijheid op ons af zien komen wel waarschuwen. Wat de VVD betreft kan er eerst sprake zijn van nieuwe of hogere lokale heffingen als de voorgespiegelde inkomensverruiming ook werkelijkheid is geworden. In ieder geval niet eerder. En zeker ook niet selectief voor bepaalde burgers wel en voor bepaalde burgers niet. Dus voor ons is de OZB hiervoor niet het aangewezen instrument.

Veel zorgen dus nu al met de meicirculaire en zeker ook met wat in het verschieft ligt. Maar dat wil niet zeggen dat wij helemaal niets kunnen doen en dat blijkt ook wel uit de door het college samengestelde kernpuntennotitie. Hierin komen de belangrijkste punten naar voren waarbij op beperkte onderdelen nog extra inkomsten te realiseren zijn. Op zich geven deze genoemde punten wel een richting aan waar nog mogelijkheden (ofwel bijstellingsmogelijkheden) aanwezig zijn om te besparen en/of financiële middelen binnen te krijgen ter dekking van de te verwachten negatieve saldi zoals deze naar voren komen uit de voorliggende Voorjaarsnota 2015 en het MJB. We hebben het echter over in hoofdzaak incidentele opbrengsten. Structureel zal er uit een ander vaatje getapt moeten worden.

Uiteraard zijn zowel incidentele als structurele maatregelen noodzakelijk maar u zult begrijpen dat onze voorkeur uitgaat naar de structurele maatregelen. Dus hoe je het ook bekijkt: wij zullen moeten bezuinigen, dat wil zeggen wij zullen de uitgaven zodanig moeten terugdringen dat de komende jaren sprake is van een gezonde 0-begroting. En dat wij – met wat ons nog te wachten staat – groot belang hechten aan het overeind houden van de algemene reserve is een open deur. Wat ons betreft blijft deze volledig overeind of moet er sprake zijn van absolute zekerheid dat deze in korte tijd weer is te herstellen.

En dus herhaal ik dan ook uit mijn bijdrage van afgelopen jaar dat “*dat het voor de VVD vast staat dat elke activiteit, of het nu gaat over maatschappelijke participatie, ruimtelijke ontwikkeling, milieu, openbare ruimte etc., gestuurd moet worden door de beschikbare financiële ruimte.*”

Wij gaan er van uit dat alle activiteiten, ook die voortkomen uit burgerparticipatie, ingepast zullen worden binnen de voor de betreffende programma's gestelde financiële kaders. En als daar de ruimte binnen de begroting voor ontbreekt zal er op creatieve wijze gezocht moeten worden naar andere vormen van financiering, niet alleen door de gemeente, maar ook door de betrokken burgers.”

Uit de kernpuntennotitie valt goed te lezen dat, als we ons beperken tot de getoonde creativiteit we niet uit de problemen komen. Deze notitie puntsgewijs doorlopend: Te beginnen met de Integratie uitkering Sociaal Domein: Hier valt in feite weinig over te zeggen. De gemeente is in deze afhankelijk van het Rijk en wij kunnen er daarom weinig aan veranderen. Wel zijn wij het met het college van mening dat het in kaart brengen van de consequenties van de transitie binnen het sociale domein van groot belang is, want hier kan sprake zijn van grote financiële risico's. Verder blijven wij ook van mening dat de gedecentraliseerde taken moeten worden uitgevoerd voor het geld dat het rijk hiervoor beschikbaar stelt. Hierin kan en mag geen enkel risico gelopen worden. Ook het onderbrengen van de integratie uitkeringen sociaal domein en WMO in een nieuw product binnen programma 1 zien wij niet als problematisch. Wel achten wij het noodzakelijk dat het college meer inzicht

verschafft over de haalbaarheid van de nog openstaande algemene taakstellingen die binnen dit programma vallen. Want wat is nu haalbaar en wat niet en een inschatting van de risico's. Het zou wenselijk zijn om hierover op korte termijn, maar zeker bij de najaarsnota, een duidelijk beeld van te krijgen. Dat zelfde is ook van toepassing op de Inkomensvoorziening. Want hoe denkt het college over de genoemde tegenvallers die een gevolg zijn van aanpassing van het BUIG budget. Ook deze tegenvaller is wel het gevolg van een door het Rijk aangepast verdeelmodel maar ook hieruit volgt een nadelig saldo voor onze gemeente, zeker voor de komende twee jaar. Centrumplannen Renkum en Doorwerth. Op zich staan wij positief tegenover het uitvoeren van de laatste fasen van het centrumplan Renkum. Eerder is door onze fractie aangedrongen op het opnemen in de plannen van mogelijkheden om (grond-)opbrengsten te genereren. Wat ons betreft is het dan ook uitstekend dat nu de mogelijkheden daartoe onderzocht worden, maar ga bij het uitwerken van de voorstellen wel uit van een optimale aanwending van te ontwikkelen locaties waardoor een maximale opbrengstmogelijkheid haalbaar is. Het idee om nu twee woningen te realiseren op de locatie achter de bibliotheek voldoet hier zeker niet aan, zowel niet uit stedenbouwkundig als financieel oogpunt. Daarnaast zullen extra inkomsten in Renkum wat ons betreft ingezet moeten worden bij de ontwikkeling van Doorwerth, dit vanwege de verschuiving van ISV gelden van € 150.000,- naar Renkum. De VVD beseft dat dit formeel los van elkaar staande projecten zijn, waarover de raad moet oordelen, maar wij vinden het van groot belang dat niet alleen Renkum maar ook Doorwerth kan blijven profiteren van de mogelijkheden die de ISV-gelden boden. Daarmee wordt de voorwaarde, dat ook de ontwikkeling van het centrumplan in Doorwerth budgettair neutraal verloopt in onze ogen realistisch. In aansluiting hierop de Ontwikkeling Bouwlocatie: Op zich goed. Zoals in Renkum op het Europeplein, invulling parkeerplaats Europalaan, schoollocaties etc. Als wij ons focussen op Renkum is het belangrijk dat de centrumfunctie versterkt wordt door te bouwen voor jongeren en ouderen die in/nabij het centrum willen wonen. Gaarne horen wij van het college wanneer wij de voorstellen dienaangaande mogen verwachten en wij gaan hierbij er zeker vanuit dat er 22 woningen gerealiseerd zullen worden aan de Hogenkampseweg (3B4Zuid). Beheer en onderhoud sportterreinen. Over de overdracht van het beheer en onderhoud van de sportterreinen aan de verenigingen wordt al jaren over gesproken en wij verwachten op korte termijn dan ook actie. Dus al jaren zijn er mogelijkheden geweest om de formatie zodanig in te richten dat bij effectuering er geen sprake meer behoeft te zijn van frictiekosten. Desondanks wordt er nu voor gewaarschuwd.

Wat is tot heden gedaan aan het terugbrengen van de frictiekosten?

Ambities groenonderhoud en wegen.

Wij hebben na zorgvuldige voorbereiding tijdens de voorgaande raadsperiode geaccepteerd dat het onderhoudsniveau verlaagd werd. Als aanpassing nu gewenst is om het niveau van onderhoud te verhogen dan zal een dergelijk besluit wederom zorgvuldig genomen moeten worden na overleg met onze inwoners. Hierbij zullen dan tevens de financiële en beleidsmatige consequenties zichtbaar gemaakt moeten worden en de gevolgen voor het budget. Dus wat ons betreft goed voorbereiden en op korte termijn in overleg met onze inwoners. Een punt van aandacht is wel de Van der Molenallee in Doorwerth. De staat van onderhoud is slecht en wij vragen ons af of voor het opknappen van deze weg de Provincie nog aangesproken worden om een financiële bijdrage te leveren. Deze weg is lange tijd gebruikt als omleidingsroute en dat heeft zijn sporen nagelaten. Ook m.b.t. het niveau van het wegenonderhoud in het algemeen geldt dat ook dit onderwerp een onderwerp is dat met onze inwoners besproken moet worden.

Met betrekking tot de Organisatieontwikkeling vragen wij ons af hoe de taakstelling tot heden verloopt. Wat is gedaan en wat niet? Hierover gaarne een duidelijke toelichting. Daarnaast is extra inzet gevraagd van personeel en ook toegelicht. Wij begrepen dat deze tijdelijke uitbreiding noodzakelijk is als gevolg van de extra werkzaamheden. Maar worden de kosten van deze uitbreidingen ook toegerekend aan de desbetreffende budgetten binnen het Programma 1?? In algemene zin zouden wij er voorstander van zijn om dat deel van de formatie dat programma-gerelateerd is zoveel mogelijk toe te rekenen aan die programma's. Daarmee wordt het inzicht vergroot van de gevolgen die de te door de raad te nemen beleidskeuzen zijn, ook voor de formatie.

Taakstelling maatschappelijk vastgoed.

Uitgangspunten op zich duidelijk. Wij vinden het echter vanzelfsprekend dat onderhoudslasten aan panden die geen eigendom zijn van de gemeenten door de desbetreffende eigenaren zelf dienen te worden voldaan.

Onderwijshuisvesting.

Wat is de bedoeling van de zinsnede "Hierdoor lopen de wensen van de scholen en beschikbare budgetten niet synchroon?" Wij gaan er in ieder geval van uit dat aanvulling niet noodzakelijk is. Maar ziet het college dit anders? Dan wordt aangegeven om mogelijk kosten te besparen dat het college nieuwbouw van scholen, onderhoud en renovatie van schoolgebouwen wenst over te dragen, voor zover dit haalbaar is. Echter het verleggen van de risico's bij bestaande en te realiseren omni-gebouwen is volgens ons vrijwel niet haalbaar en zal de gemeente leading moeten blijven. Ook in dit geval vragen wij ons af of de opgenomen taakstelling haalbaar is?

Verkoop vastgoed en Samenwerking met andere gemeenten en onze inwoners.

Zien de voorstellen met belangstelling tegemoet. De VVD ondersteunt de uitgesproken gedachte van de wethouder om nogmaals te toetsen welke panden wel en niet tot het kernareaal behoren.

Subsidies.

Dan een punt dat voor ons van groot belang is en dat niet in de kernpuntennotitie naar voren komt. Maar dat wil

niet zeggen dat er niet een keer goed naar gekeken kan worden. Het gaat in dit geval over de jaarlijkse subsidieverstrekking. Een lijst van verstrekte subsidies is opgenomen in de Jaarrekening 2013, en hieruit blijkt dat de gemeente jaarlijks een directe subsidie verstrekt voor een totaalbedrag van € 3.8 miljoen. Uiteraard beseffen wij dat er sprake is van veel belangrijke subsidies, maar wij kunnen ons voorstellen dat nogmaals het subsidiebeleid onder de loep genomen wordt. Wellicht dan hier ook financiële voordelen te behalen zijn!

Dan tot slot voorzitter het volgende; Ik heb in het begin van mijn bijdrage al aangegeven dat ik terug zou komen op de ambities van het college met betrekking tot de haalbaarheid van de taakstellingen. Wij zijn van mening dat over ambities van het college met betrekking tot de haalbaarheid van taakstellingen waarover al afspraken zijn gemaakt, meer duidelijkheid moet komen. Op grond van de huidige rapportage is moeilijk in te schatten waar wij zitten en welke taakstellingen wel of niet haalbaar zijn zeker als gevolg van de gewijzigde situatie, dit mede door toedoen van de meicirculaire Wij verwachten van het college dan ook voor behandeling van de najaarsnota concrete voorstellen in hoeverre opgenomen taakstellingen wel of niet haalbaar zijn inclusief financiële onderbouwing. Voor de VVD is duidelijk dat de Raad beleidsbepalend is. Dus ook als het gaat om beleidskeuzen – waartoe we gedwongen zijn – als het gaat om de ambities in het coalitieakkoord. Om deze keuzen te kunnen maken moet echter inzicht verkregen worden over de financiële gevolgen van de ambities uit het coalitieakkoord. Daarom vragen wij het College om voor de behandeling van de Najaarsnota de Raad hierover zo volledig mogelijk te informeren. En dan zal de Raad zijn verantwoordelijkheid moeten nemen.

Resumerend zou ik willen stellen dat de VVD voorstander is van een gedegen financieel beleid en dat willen wij volhouden. Slechts onder de grootst mogelijke terughoudendheid vinden wij tijdelijke uitname uit de reserves acceptabel.

CDA

Voorzitter, dat was wel even schrikken, toen de Voorjaarsnota op de mat viel: een verwacht tekort van € 900K over 2015.

Zulke rode cijfers hebben we in geen jaren gezien. Belangrijkste oorzaken zijn het lagere accres en de uitbreiding van de formatie met ruim 4 fte op Dienst Samenleving ten behoeve van inkomens- en participatieconsulenten.

Op het eerste, het accres hebben we weinig invloed, dat is een kwestie van nemen en slikken. De tweede oorzaak is onder invloed van de economische recessie en de decentralisaties, eveneens een constatering waar weinig invloed op uitgeoefend kan worden; het werk moet gedaan worden. Hopelijk is deze formatie uitbreiding van tijdelijke aard. Wat ons echter het meest verbaasde, is dat het college zich er blijkens de VJN bij neerlegt, dat er een tekort van € 900K is, en niet met voorstellen komt om aan het eind van het jaar een positiever beeld te hebben. Hier spreekt weinig ambitie uit. We zijn van onze portefeuillehouder beter gewend. Hetzelfde geldt voor de nog openstaande taakstellingen; er is nog ruim € 1.250K te gaan, waarvan voor een bedrag van € 287K hoogst onduidelijk is of dat sowieso gerealiseerd kan worden. Dat zou nog eens extra negatief kunnen uitwerken op de jaarcijfers 2015.

Ook hier zou wat ons betreft meer ambitie getoond mogen worden. Vorig jaar kon ik bij de NJN nog melden “Yes, he did it again”, maar dat is met deze cijfers en ambities hoogst twijfelachtig. Onze vraag aan het college is dus: wat gaat u doen, om weer voor dit compliment in aanmerking te komen? Voorzitter, ik ga niet in op de verschillende programma’s. De VJN laat een somber beeld zien van de financiële resultaten van dit jaar. En als er geen beleidsvoorstellen worden gedaan om daar verbetering in aan te brengen, kunnen we de Voorjaarsnota enigszins teleurgesteld, slechts ter kennisgeving aannemen.

Dat doen we hierbij dan ook, onze fractie kan akkoord gaan met de geadviseerde beslispunten, maar verwachten wel dat er bij de NJN bijsturing van beleid wordt voorgesteld, om tot een positiever jaarresultaat te komen. Voorzitter, het CDA heeft met belangstelling het Meerjarenbeleidsplan 2015-2019 doorgenomen. Ik ga in mijn bijdrage niet in op de verschillende programma’s, maar wil me aan enkele grote lijnen houden. Drie, wel te verstaan: allereerst de strekking van het MJB en de door de coalitie en het college beoogde politiek, ten tweede de ontwikkelingen binnen het sociale domein, meer specifiek welzijn en ten derde het terrein van toerisme en werkgelegenheid in de breedste zin van het woord.

Verwarring bij het CDA wat betreft de behandeling van het MJB. Er waren afspraken gemaakt om uit te gaan van “Veranderend Renkum” en dit naast het eigen verkiezingsprogramma te leggen.

Allereerst de strekking van het MJB:

We moeten, net als vorig jaar weer constateren dat op veel terreinen niet duidelijk wordt waar dit college nu voor staat en wat men verwacht te bereiken. Weer lezen we vaak termen als “we streven er naar om”, “wordt ingezet op”, “stimuleren dat”, “aandacht voor” of “een dynamische aanpak waarbij beleidsontwikkelingen interactief en in co-creatie tot stand komen”.

Hierdoor ontstaan veel vragen en daardoor de neiging om teveel in te gaan op verduidelijking van uitvoeringszaken en dat is nou juist iets waarvan we met z’n allen hebben afgesproken dat niet te doen: besturen op hoofdlijnen, toch? Die insteek zal onze fractie dus weer proberen aan te houden. Voorzitter, vervolgens moet ik nog even in herhaling treden, want met het coalitieakkoord Veranderend Renkum beoogt de coalitie om andere politiek te bedrijven: open en transparante politiek, waarin inwoners centraal staan en meer

verantwoordelijkheden krijgen, een overheid die naast de inwoners staat en niet er boven, die initiatieven van burgers stimuleert, serieus neemt en niet afremt. Samenwerking met burgers met als uitgangspunt; vertrouwen, transparantie en gelijkwaardigheid. Loslaten in vertrouwen. Maar hoezo samenwerking, hoezo loslaten? Een keuze voor de volwaardige bibliotheek in het centrum van Renkum, waarbij de wens van 90% van de Platformleden van het MFC aan de kant is geschoven, de invoering van de GelrePas en onlangs het beëindigen van de dienstverlening van Solidez, waarbij geen enkele vorm van burgerraadpleging of inwonersparticipatie is geweest over wat onze inwoners nu willen. En dan de Nota Wonen met Zorg, waarbij het college op de exploitatiestoel van de zorginstellingen gaat zitten. Hoezo initiatieven van burgers en maatschappelijke organisaties stimuleren en serieus nemen?

Voorzitter, het coalitieakkoord geeft aan dat er een cultuuromslag nodig is bij college, raad, en ambtenaren om deze andere politiek tot stand te brengen en wat ons betreft is hier nog een lange weg te gaan. Onze 1^e richtinggevende uitspraak, is dan ook: "college, doe wat u van plan was met het Veranderend Renkum."

De tweede grote lijn betreft het sociale domein en meer specifiek welzijn.

Onze fractie maakt zich grote zorgen om het beleid binnen dit programma.

Onlangs is door het college besloten om subsidie voor dienstverlening door Solidez op zes gebieden binnen het welzijn te beëindigen. We zouden dan mogen verwachten dat in een toekomstvisie, zoals een meerjarenbeleidsplan, concrete plannen van het college zouden worden gepresenteerd hoe op deze zes gebieden de dienstverlening dan wel zal worden ingevuld.

Wat betreft Vrijwilligersbeleid lezen we in het MJB dat in 2016 prioriteiten voor het vrijwilligersbeleid opnieuw zullen worden geformuleerd rekening houdend met de uitgangspunten uit de kadernota en de werkwijze van het sociaal loket. Hierbij zal ook gekeken worden naar de huidige ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers en hoe die opnieuw vorm moet krijgen als onderdeel van de algemene voorzieningen in de nulde lijn. Maar per 1 jan. 2016 verdwijnt de huidige ondersteuningsstructuur en wat gebeurt er dus per 1 januari a.s.? Een groot netwerk, veel expertise en een schat aan ervaring verdwijnt, zonder dat daar concrete plannen met een alternatief voor is.

Hetzelfde geldt voor het mantelzorgbeleid; het mantelzorgloket met het gehele netwerk wordt overboord gezet, zonder dat er op 1 januari a.s. een alternatief is. Hoe de matching van vraag en aanbod van mantelzorg en van respijtzorg vorm moet krijgen, is onduidelijk.

Dit geldt eveneens voor de sociale activering en ontmoetingspunten voor onze kwetsbare inwoners; onduidelijk hoe dit in de toekomst zal worden georganiseerd.

We veroorzaken voor de honderden vrijwilligers en mantelzorgers grote onzekerheid over waar ze met vragen terecht kunnen, waar coördinatie en ondersteuning plaatsvindt en onze vrees is dat hierdoor veel mensen zullen gaan afhaken.

Voorzitter, nadenken over hoe iets beter en wellicht goedkoper kan, is uiteraard prima, maar in een MJB verwachten we dan ook concrete plannen als er dienstverlening door maatschappelijke organisaties wordt beëindigd en die plannen ontbreken.

Het lijkt er op dat het sociaal loket veel meer taken op dit gebied zal moeten gaan uitvoeren. Maar hoe rijmt u dit met de visie op onze gemeentelijke taken zoals we die geformuleerd hebben in onze nieuwe Bestuursfilosofie? We willen meer een regiegemeente zijn, die taken neerlegt bij inwoners en maatschappelijke organisaties. Maar binnen het Sociaal domein gebeurt nu het tegenovergestelde; de gemeente gaat binnen het sociaal loket juist meer taken naar zich toetrekken. Voor ons een onbegrijpelijke ontwikkeling. Daarom hierbij onze 2^e richtinggevende uitspraak: "college, doe wat u van plan was met het Veranderend Renkum."

In het verlengde hiervan liggen ook onze zorgen op het gebied van de sociale cohesie binnen de woonkernen. Een goede samenhang in de woonkernen heeft een positieve uitwerking in het gehele sociale domein.

Onze fractie vraagt zich af in hoeverre de nieuwe subsidiestructuur, waarin de welzijnssubsidies zijn weggefallen, invloed heeft gehad op inwonersinitiatieven op wijkniveau?

De brandbrief die we ontvingen van de Oranjevereniging Doorwerth, en een mail van de Heelsumse Harmonie aan onze fractie over een afgewezen subsidie zijn signalen dat er wel wat veranderd is. Maar in hoeverre dat structureel is en doorwerkt in de woonkernen, is onduidelijk. Op dit moment lijkt alles budget gestuurd en niet gestuurd vanuit het oogpunt van bevordering van samenhang in de wijken c.q. dorpskernen, terwijl sociale cohesie door iedereen wel als zeer belangrijk wordt geacht.

Verliezen we hier niet langzaam een belangrijke functie van onze samenleving?

Graag zouden we een evaluatie zien over de gevolgen van het gewijzigde subsidiebeleid. Kunt u dat toezeggen?

De derde en laatste grote lijn betreft toerisme en werkgelegenheid; het CDA heeft steeds het standpunt gehad dat werk de beste manier van participatie is. We zijn altijd fervent pleitbezorger geweest van een bedrijfscontactfunctionaris, die zorgt voor een verbindende schakel tussen bestaande bedrijven en voor een aantrekkelijke werking van nieuwe bedrijven en dus nieuwe werkgelegenheid.

In het MJB lezen we dat de nieuwe functionaris op dit gebied zich o.a. bezig zal houden met advisering van het college op het gebied van beleid. Voorzitter, laat deze bedrijfscontactfunctionaris zich alsjeblieft hoofdzakelijk bezighouden met bevorderen van het ondernemersklimaat in onze dorpen en het aantrekken van nieuwe

bedrijven. Dat geeft werkgelegenheid en daar zitten onze inwoners op te wachten.

In het verlengde van de werkgelegenheid vraagt onze fractie zich af waarom Baanbrekend niet functioneert in onze gemeente. In Rheden loopt het veel beter. Melden we te moeilijke doelgroep aan, is de arbeidsmarkt hier zo anders? Ons inziens moet hier beter mee gescoord worden. Graag een toelichting.

De ontwikkelingen op het gebied van Toerisme laten zeker wat betreft het dorp Renkum mooie ontwikkelingen zien. Dat deze hoofdzakelijk het resultaat zijn van lokale initiatieven past helemaal binnen de gemeentelijke visie.

Vorige maand is, mede op initiatief van de raad, besloten om door te gaan met de toeristische pendelboot. Onze fractie is er voorstander van geweest om dit in ieder geval voor een aantal jaren te doen, om zo de levensvatbaarheid aan te tonen.

Graag zouden we zo spoedig mogelijk na het vaarseizoen en zeker voor de Begrotingsbehandeling, een evaluatie zien van de resultaten van de pendelboot.

Kunt u dat toezeggen?

Als laatste, voorzitter, missen we op het gebied van werkgelegenheid in het MJB een visie op de WSW. We waren op weg naar samenwerking met IW4, daarbij was een ambitie gesteld om voor € 10 miljoen werk uit de markt te halen, maar de ontwikkelingen liggen nu stil. Het risico bestaat dat de marktpartijen hun heil elders gaan zoeken als onduidelijk is welke richting Permar opgaat en dan zal de ambitie van € 10 miljoen lastiger te halen zijn. Wellicht dat marktpartijen gerust gesteld zijn als duidelijk is waar de colleges staan, welke richting willen ze uit? Een visie hierop zou hoogst wenselijk zijn.

GB

GemeenteBelangen behandelt het meerjarenbeleidsplan en voorjaarsnota in één.

Over het meerjarenbeleidsplan zijn we als GB tevreden. We zien de aandachtspunten uit het coalitieakkoord "Veranderend Renkum" terug. De vraag blijft alleen: is het veranderend genoeg? Maar daar kom ik later op terug. De Voorjaarsnota geeft een doorkijk op de inkomsten en uitgaven van het lopende begrotingsjaar. De voorjaarsnota 2015 laat een nadelig saldo zien van circa 9 ton. Dat tekort wordt mede veroorzaakt door een lagere uitkering vanuit Den Haag. Hoe houden we ons huishoudboekje op orde?

Wat kunnen we als GB zeggen over de cijfers? Het budget is krap, en dan drukken we ons nog netjes uit.

GB wil haar gemeente ondanks deze financiële uitdaging besturen vol energie, visie en daadkracht. Niet terughoudend besturen, maar handelen vanuit positiviteit. Deze positiviteit willen we als GB stoppen in het zoeken naar samenwerkingen, synergiën en zoeken naar kansen en deze benutten.

Creatief besturen is het motto van de komende maanden, wellicht wel jaren! De huidige economische situatie vraagt om creativiteit. Creatief in het zoeken naar kansen, creatief in het zoeken naar geld, creatief zoeken naar samenwerking en creatief omgaan met financiële middelen; en daar willen wij als fractie graag een steentje aan bijdragen. Het is namelijk ook zeker onze verantwoordelijkheid. En een veranderend Renkum vraagt om creativiteit.

Deze creativiteit willen wij op basis van de besturingsfilosofie uitdragen, waarmee we verbindingen willen maken tussen de gemeente en instellingen, ondernemers en inwoners binnen onze gemeente. Nog meer dan er nu al bestaan en zeker verder dan de samenwerkingen zoals in de huidige situatie. Onze wethouder financiën zei het zo mooi deze week: Durven over bestaande grenzen te kijken". Die opmerking kunnen we niet anders dan omarmen. Grenzen van afdeling naar afdeling binnen het gemeentehuis - grenzen doorbreken van gemeente tot gemeente - van instelling naar instelling – van inwoners – naar inwoners van programma's naar programma's (binnen de voorjaarsnota)...

GB is ervan overtuigd dat we met deze creativiteit "gevonden geld" kunnen genereren.

Een concreet voorbeeld:

Combineer het sociale domein met sportverenigingen. Kijk of er binnen sportverenigingen mogelijkheden zijn, om mensen met een beperking dagelijks op te vangen in samenwerking met een professionele partner. Maak gebruik van bestaande gebouwen die overdag leegstaan (in de praktijk werkt dit in Wolfheze pro Persona en voetbal vereniging Wodanseck).

Die creativiteit speelt met name dus ook in het sociaal domein. Anders omgaan met de middelen die we hebben en daardoor het liefst nog een betere dienstverlening kunnen geven dan in het verleden. Dichter bij de burger. We gaan meer investeren in de 0-de lijn aanpak, dat wil zeggen meer luisteren wat de inwoners willen en daar onze dienstverlening op aan laten sluiten. Wat past qua dienstverlening nu het beste bij die inwoner, die wijk of dat dorp binnen gemeente Renkum. GB ziet potentie in innovatieve organisaties die op deze vraag creatief in kunnen spelen. Er hiermee sluiten we de bestaande organisaties niet uit. Stop de energie als organisatie in deze veranderingen en wees creatief.

Zijn we te ambitieus als GB? Dat is de vraag na het lezen van de voorjaarsnota. We zien namelijk in het meerjarenbeleidsplan ambities staan als:

- versterken van eigen kracht
- kanteling van denken in de ambtelijke organisatie
- initiatieven steunen van inwoners en samenwerken

Maar de voorjaarsnota kleurt oranje. Is deze kleur oranje een gebrek aan creativiteit? Mede door middel van de

motie van D66 geven wij het college en de ambtelijke organisatie de opdracht hier nog ambitieuzer mee om te gaan. Zonder daarbij onze eigen rol en verantwoordelijkheden als raad te verliezen. We hebben namelijk samen met het college de taak om in deze lastige jaren het hoofd boven water te houden. Creativiteit is daarvoor noodzakelijk om op VERANTWOORDELIJKE manier deze mooie gemeente te besturen. Wat we vragen aan het college zijn handvatten. Geef ons meer inzichten om onze rol als bestuurders beter in te zetten. Als GB willen we daarmee eerder genomen beslissingen en /of ambities evalueren en opnieuw bespreekbaar maken. Want wellicht vallen beslissingen, genomen in het verleden, nu minder gunstig uit. We zien als raad dat d.m.v. de kleurtjes in de voorjaarsnota een ambitie te behalen valt, of niet, of niet gemakkelijk. Wat we zoeken als GB zijn keuzemogelijkheden of alternatieven op bezuinigingsvoorstellen. Hiermee krijgt de Raad de kans om samen met het college Veranderend Renkum vorm te geven. Is het erg om een beslissing terug te draaien als je daar gegronde redenen voor hebt en we het onze inwoners goed kunnen uitleggen? Dit duidt volgens GB alleen maar op realistische bestuurskracht.

Tenslotte, een aantal vragen die bij ons opkomen bij het doornemen van de Voorjaarsnota:

Hoe voorkomen we bijvoorbeeld de frictiekosten als genoemd bij verzelfstandiging van de sportparken?

De overdracht van het beheer van sportparken ontstaan frictiekosten doordat wij de ambtenaren die nu het onderhoud doen, straks gewoon moeten doorbetalen; ze zijn immers in dienst zijn van de gemeente. Dit hadden we toen we de beslissing namen voor verzelfstandiging toch al kunnen bedenken?.

Maar ook vooruit denken en het meer strategisch bekijken: SUBSIDIES.

Je ziet dat centrumplannen gefinancierd worden door middelen van derden. Deze middelen raken nu op, maar er is nog niet gezocht naar "nieuw" geld. GB vindt dat hier adequater mee omgegaan kan worden en dat er eerder gestart moet worden met het zoeken naar financiële middelen i.p.v. een afwachtende houding. En als je dat niet de rol van de gemeente vindt, dan pak je je rol als regisseur en zet je anderen aan tot... en hoe gaan we op zoek naar deze financiering?

Is het college voornemens kern-areaal en niet kern- areaal bezittingen opnieuw te bekijken i.v.m. mogelijke verkoop van panden?

We vragen er keer op keer aandacht voor: het langer thuiswonen van een bredere doelgroep vraagt om alertheid. Dit voorkomt kosten in de vorm van handhaving, of erger: het optreden bij een calamiteit. Hiervan moet je je partners (WMO-consulenten) bewust maken, op welke manier gaan we dat doen? Natuurlijk, er komen op termijn ook weer kansrijke tijden aan. Tot die tijd zullen we gezamenlijk onze creatieve en realistische bestuurskracht moeten inzetten, zodat we de rekening niet veel later om de oren krijgen, én er NU niemand aan de kant komt te staan.

GL

Voorjaarsnota 2015. Volgens de huidige stand van zaken komen we dit jaar negen ton tekort. Dit gat wordt niet veroorzaakt doordat wij geld over de balk hebben gegooid, maar door de landelijke regering. Die is de economische crisis te lijf is gegaan door veel te straf te bezuinigen, ook op de gemeenten. Door dit beleid van het Rijk wordt het moeilijk om de gemeente fatsoenlijk te besturen. Waar zit het grootste tekort? De decentralisatie van sociaal beleid is gepaard gegaan met minder middelen. We hebben relatief veel uitkeringsgerechtigden in onze gemeente. Bijna de helft van het tekort zit in het programma sociaal. We zullen als gemeente die tekorten moeten zien weg te werken. De ervaring leert dat in september als er nieuwe cijfers uit Den Haag komen, we pas echt weten waar we aan toe zijn. Vaak zijn de cijfers in september beter dan in mei. Maar garanties zijn hier niet. Gisterochtend kwam de eerste mogelijke meevaller aan het licht: er zijn fouten in het verdeelmodel bijstand en dus klopt de verdeling van de bijstand-uitgaven mogelijk niet. Of dat nu een meevaller of een tegenvaller is wordt pas later dit jaar duidelijk. Wat betreft de ombuigingen zijn er hier en daar nog gaten in het inzicht of de taakstellingen wel of niet gehaald worden. We weten dus niet precies het bedrag dat we moeten ombuigen. Gelukkig staan we er als gemeente niet zo slecht voor dat we een eenmalig tekort van deze omvang niet zouden kunnen opvangen. We hebben voldoende reserves. Verschillende soorten reserves. De oorzaken van het tekort zijn grotendeels structureel. Laten we een deel van de reserves gebruiken om eenmalige investeringen te doen om onze lasten blijvend lager te maken. De GroenLinks fractie gaat akkoord met de door het college gevraagde beslissingen.

Meerjarenbeleidsplan 2015. Met alle de bezuinigen die op ons af komen moeten we de mensen die van het sociale minimum moeten leven uit de wind houden. Zij hebben geen ruimte meer om in te leveren. Minima helpen we nu met de Gelreps en de verruiming van de bijzondere bijstand. Met andere woorden: We ontzien de mensen die de laagste inkomens hebben. De financiële situatie van Permar is een bedrijfsongeval. Laat de onderzoekscommissie dit goed uitzoeken. Voor GroenLinks blijft voorop staan dat het om een kwetsbare groep mensen gaat waar we als overheid zorg voor hebben. Binnen sociaal zal het welzijnswerk op een nieuwe leest geschoeid moeten worden. Solidez zal ook in de toekomst daarbij een rol moeten kunnen spelen – de grote vraag is of er andere spelers zijn die deze functies kunnen overnemen of gaan we de zelfde ervaring mee maken als in Wageningen, waar een aantal jaar geleden Solidez alle aanbestedingen heeft gewonnen omdat er geen andere spelers waren? Wij zijn zeker voor meerdere spelers in dit veld, maar er mogen geen gaten in het netwerk ontstaan waardoor mensen tussen wal en schip kunnen vallen. Het college vraagt 2,4 fte extra formatie voor sociaal. Tijdelijk. Het is ons niet duidelijk hoe U extra formatie voor sociaal rijmt met bezuinigen op het

sociale domein. De raad heeft nog verbijsterend weinig inzicht in hoe het nou echt gaat met de nieuwe taken van de gemeente, de kwaliteit die Renkum levert, de eventuele missers. Dat kunnen we niet alleen het college verwijten, maar is ook een consequentie van de omstandigheden, de haastige manier waarop de transitie landelijk opgezet is. Maar het is wel van groot belang dat het college de raad meer inzicht geeft in hoe het gaat en welke wegen zij in de komende jaren wil bewandelen. We vragen het college in een motie een plan voor te leggen met concrete stappen die in 2016 worden uitgevoerd en een doorkijkje naar 2020 te geven.

Mijn fractie is opgetogen dat de duurzaamheidsleningen voor maatschappelijke organisaties beginnen te werken. Rechtstreeks doordat deze organisaties er gebruik van maken, bijvoorbeeld de Airborneschool en ook de Bibliotheek in Oosterbeek. Ook indirect omdat andere verbanden zoals bv de Vredebergkerk en de Paasbergschool, hierdoor gestimuleerd zijn om met zonnepanelen aan de slag te gaan.

De duurzaamheidsleningen hebben dus positief effect. Graag zien we dat deze duurzaamheidsleningen ook door verenigingen van eigenaren gebruikt kunnen worden. Hier is concreet behoefte aan, hoe staat het ermee? VVE leningen moeten ook van de grond komen. Er zijn al groepen van eigenaren die hier op wachten. Wij verwachten dat de integrale aanpak van het klimaatbeleid meer inhoudt dan een inspanningsverplichting op ons vastgoed zoals het zo bijzonder elegant staat opgeschreven op pagina 48 in programma 7F. Ook de NS heeft een inspanningsverplichting dat de treinen op tijd rijden. Als U de OV gebruikt weet U hoe dat werkt....

Klimaatneutraal in 2040 is een proces van lange adem, maar het is kortzichtig om hier niet nu al hiermee rekening te houden. Dat er bij nieuwbouw van huizen niet energie neutraal wordt gebouwd is niet slim. Schrijf voor dat de nieuwe daken altijd op het zuiden richt zijn zodat naderhand zonne-systemen optimaal aangebracht kunnen worden. Op deze manier kan energieneutraal wonen later alsnog bereikt worden. Dit verhaal geldt ook voor het bouwen van nieuwe gemeentelijke voorzieningen. Het is struisvogelpolitiek als we een gebouw zoals MFC3B4 niet energieneutraal te maken. Dat gebouw staat er over 50 jaar (het jaar 2065!) nog. Een kleine eenmalige investering waar we tientallen jaren profijt van hebben door geen energiekosten en een beter binnenklimaat is dan wel financieel verantwoord. De overheid, ook de lokale overheid, moet het goede voorbeeld geven. Wij zijn trots op onze groene gemeente, dat is ook de reden dat mensen hier graag komen wonen en recreëren. We hebben afgesproken dat er meer biodiversiteit komt. We zijn blij met ecologische bermbeheer als eerste stap. GroenLinks houdt van meer kleuren dan alleen groen (we houden ook van rode rozen en blauwe distels).....En zien ook graag meer eetbare planten en struiken. Onmogelijk of overdreven hoor ik sommige collega's denken. Maar out of de box denken is belangrijk. Varkentjes die de Japanse duizendknoop bestrijden is daarvan een prachtig voorbeeld. Heel Nederland heeft dit op tv gezien en zelfs het buitenland heeft belangstelling. 14 vrijwilligers aan de slag, goedkopere onkruidbestrijding en het verhoogt de sociale cohesie in de wijk . En dat allemaal door een paar varkentjes. Groen onderhoud kan nog steeds beter worden en er zit ook nog een taakstelling erop. Financieel leveren snippergroen verkopen en verhuren maken niet zoveel op, maar we moeten daar wel mee doorgaan. Om het onderhoudsniveau te verhogen vragen we het college om te onderzoeken of dit door eenmalige investeringen bereikt kan worden. Voor ons is groenonderhoud een basisvoorziening in onze gemeente en wij hebben er belang bij dat het groen goed onderhouden wordt. Moeten we de financiële kaders aanpassen of het beleid aanpassen? That's the question. Welke keuzen moeten we maken? Ik heb al aangegeven dat wij behoefte hebben aan meer concrete informatie – en dat staat dan ook in de motie die we samen indienen met D66, GB en PRD. Daar naast willen we nu aandacht vragen voor de volgende punten. Bouwprojecten worden vlot getrokken. Dat is positief en conform het college akkoord. Blijft voor GroenLinks wel de vraag hoe de kosten van de grondexploitatie in relatie tot de afboekingsbedragen op de gemeentelijk reserves drukken. Nieuwbouw moet zich binnen een redelijke termijn terugverdienen, want er dient voldoende financiële ruimte te blijven voor de sociale en groene opgaven van Renkum. Ook word genoemd dat de gemeente inkomsten zou kunnen genereren op het ontwikkeling van eigen grondposities. De inkomsten hiervan gaat wat GroenLinks betreft eerst naar de basisvoorzieningen Groen en Sociaal. We lezen in het MJB dat we in december 2015 nog een voorstel krijgen over de precariobelasting – graag ontvangen we die bij de begroting in oktober samen met andere, creatieve, out of the box voorstellen die de inkomsten van de gemeente kunnen verhogen. Tot zo ver mijn eerste termijn,

PvdA

Het politieke klimaat in Renkum lijkt de afgelopen maanden te zijn verslechterd. Enkele voorbeelden ter illustratie.

- Tegen de wens van de stakeholders in komt de bieb niet in het MFC3B4.
- Zonder overleg met de omwonenden zijn besluiten genomen over woningbouw in 3B4 en villapark Pelt.
- De succesvolle RenkumKaart is vervangen door een Gelrepass zonder de gebruikers naar hun mening te vragen.
- De wijkgerichte aanpak, is verlaten. En het begrip maatschappelijk aanbesteden wordt wel op een erg Renkumse wijze uitgelegd.
- En als meest trieste voorbeeld noem ik de wijze waarop met Solidez is omgegaan. Ik kom er later op terug.

We lijken aan het begin te staan van een 'nieuwe ijstijd' waarin inwoners niet serieus worden genomen en partners worden gebruuskeerd. Dat lijkt ook te gelden voor de raad. De inkt van de besturingsfilosofie was nog niet droog of de raad werd gepasseerd. En doodleuk zegt u in de antwoorden van de vragen die over Solidez zijn

gesteld dat er geen aanleiding was om de raad over de gesprekken met Solidez te informeren. En te pas en te onpas hebben we de afgelopen maanden gehoord: “dat het om uitvoering gaat en daar gaat de raad niet over”. Is dit de nieuwe politiek die ons is voorgehouden? Is dit de uitwerking van de zo geprezen besturingsfilosofie? Is ‘loslaten in vertrouwen’ vervangen door ‘een beetje onbehouwen’?

De gesignaleerde verslechtering van het politieke klimaat zien we terug in de voorjaarsnota en in het meerjarenbeleidsplan. Zowel in het inhoudelijke als in het financiële deel.

Eerst maar het financiële deel. We hebben de wethouder van financiën ooit verweten dat de woorden ‘financiële degelijkheid’ in graniet zijn gebeiteld. Na bestudering van de voorjaarsnota concluderen we dat deze woorden niet meer in graniet, maar in zandsteen zijn gebeiteld. Met droge ogen constateert het college dat we dit jaar afstevenen op een fors tekort, dat taakstellingen wederom niet worden gehaald en dat de taken in het sociale domein door een ‘transformatie’ kunnen worden uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten. Een transformatie is echter geen toverstokje, het gaat wel om vier miljoen euro!

Afgelopen maandag had dezelfde wethouder het over een ambitieus programma dat door een ambitieus college wordt uitgevoerd. En hij gaf ook aan dat we zonder de maatregelen vanuit den Haag een ‘normale’ voorjaarsnota zouden hebben. Ja, ja, ‘geloven tegen beter weten in.’ Het boek is voor € 15,95 gebonden te koop bij Bruna. Okay, als u vindt dat het programma ambitieus is, dan gunnen we u dat. Maar.....dan verwachten we ook een ambitieuze aanpak om dit ambitieuze programma te realiseren. En daar ontbreekt het aan! In de kernpuntenbrief formuleert u ambities voor centrum Renkum en Doorwerth, voor groen en wegen, voor beheer en onderhoud van sportterreinen. Maar over de centen, zegt u niet veel meer dan ‘is nog geen budget voor gereserveerd’, “een aanzienlijk structurele taakstelling” en ander verhullend taalgebruik. Van tweeën een; of u tempert uw ambities, ofwel u zorgt voor een degelijke financiële onderbouwing van de ambities en maakt serieus werk van de uitvoering van taakstellingen en het vinden van middelen die nodig zijn voor een sluitende en stormvaste begroting. (Van wie waren die woorden ook al weer?)

Dan nog wat opmerkingen over de inhoud. We missen in het meerjarenbeleidsplan de voorstellen die nodig zijn om de noodzakelijke transformaties in het sociale domein te realiseren. We stelden vorig jaar de kadernotitie sociaal domein vast. Sindsdien is het stil gebleven. Wanneer komt de concrete uitvoering van die nota? Hoe gaat u het maatschappelijk aanbesteden vorm geven.? Welke maatregelen in het kader van preventie gaat u voorstellen? Welke alternatieven heeft u voor de diensten die u niet meer van Solidez wilt afnemen? Hoe denkt u de vele vrijwilligers die al wel participeren te ondersteunen? En wanneer kan de raad de diverse beleidsnota's verwachten waarvan de houdbaarheidsdatum verstrijkt of al is verstreken en op welke wijze denkt u de inwoner te betrekken bij de ontwikkeling er van?

Dit jaar is verloren, zowel in financieel opzicht als beleidsmatig. Dit jaar lijkt alleen maar gebruikt te worden om kinderen met het badwater weg te gooien. 2016 wordt daarom cruciaal. College neem de regie. We komen er niet als we doorgaan op de ingeslagen weg. Voor het realiseren van de taakstellingen is een integrale aanpak nodig. Integraal en onorthodox. Regie nemen is het voortouw nemen in de discussie over ‘wat wel en wat niet meer’, over de bijstelling van ambities, over het beleid waarmee we die ambities moeten realiseren en over de noodzakelijke extra bijdrage van de inwoner (ook financieel). Aan zo'n discussie doen we graag mee. (en de inwoner ook).

Tenslotte Solidez. Aan het begin van onze bijdrage heb ik de manier waarop u bent omgegaan met Solidez een triest voorbeeld genoemd van een verslechterd politiek klimaat. Zo ga je niet met je partners om. Dit is geen behoorlijk bestuur. We willen daarom van u de toezegging dat U alles in het werk zult stellen om de breuk in de relatie te herstellen, dat u Solidez tegemoet komt en de mogelijkheid geeft zich goed voor te bereiden op haar rol in het sociale domein en in de maatschappelijke aanbesteding.

PvdA heeft hiertoe twee moties voorbereid en dient deze in.

PRD

Voor zover niet genoemd verwijzen nummers tussen haakjes naar de betreffende pagina.

In algemene zin willen we vooraf opmerken, dat veel zaken in de gemeente Renkum goed lopen. Onze contacten met ambtenaren ervaren we als uitstekend en de wil van het College om verbeterlagen te maken zien wij ook. Verschillen van mening over inzichten, temporisering van beleid of het afdoen van zaken m.b.t. de opvattingen van het College zijn er ook. De contacten, die we met de individuele leden van het College hebben zijn op het menselijk vlak sowieso plezierig en dat geldt eveneens m.b.t. de raadsleden van andere fracties.

De Voorjaarsnota is een financiële rapportage over de eerste drie maanden van het jaar. Het beleidsmatige kader voor de Begroting 2016 is vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan (MJB). De stukken zijn prettig leesbaar. Wel zou meer aandacht gegeven kunnen worden aan uitleg van voor een burger onduidelijke teksten als: Implementatie van de methodiek Wrap Around Care (13), het Toptaken-principe (46), accent op hostmanship (46), Content Management Systeem – CMS (47).

De MJB dient voor de PRD het eerstvolgende jaar sluitend te zijn. In tegenstelling tot het College geldt dat voor ons niet voor de voortschrijdende periode van vier jaar. We delen het standpunt, dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de

meerjarenbegroting wordt gehandhaafd. Dat geldt tevens voor het uitgangspunt, dat gedecentraliseerde taken uitgevoerd moeten worden voor het geld, dat het rijk hiervoor beschikbaar stelt. Het college spreekt daarbij het begrip "in principe" uit. De PRD is daar wat stilliger in. Niet kostendekkende extra uitgaven op voornoemd gebied (Wmo, Jeugdzorg en Participatie) betekent, als daar sprake van is, dan in feite een afroming van de huidige bekostiging. Het kan niet zo zijn, dat rijksbeleid automatisch leidt tot het moeten schrappen van ander lokaal beleid. Dit wil niet zeggen, dat voor de PRD aanvullend lokaal beleid m.b.t. het effect van de decentralisering onbespreekbaar is. Graag willen we in het najaar bij de begrotingsbehandeling zicht hebben op het antwoord van de vraag in hoeverre we beleid voeren op het gebied van de decentralisaties, dat niet door het rijk gefinancierd wordt en ook in beeld hebben de consequenties in geval van stopzetting van beleid. Gesteld wordt, dat de gemeentelijk ambities binnen het Sociaal Domein tot een uitbreiding van formatieplaatsen moet leiden (zie pagina 34 VJN). Onduidelijk is in hoeverre die uitbreiding permanent is en in hoeverre onze ambities meer zijn dan de wettelijke taken voortvloeiend uit de ontvangen Rijksmiddelen.

Het College verwacht het jaar 2015 met een tekort af te sluiten van 936.000 euro hetgeen vooral veroorzaakt wordt op het gebied van "Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg" (517.000 euro tekort) en "Inwoner, bestuur & organisatie" (565.000 euro). Op het gebied van bijvoorbeeld "Economie & Cultuur" boekt het College nu al een voordeel in van 10.000 euro. Dit laatste heeft niet onze instemming. Vooralsnog willen we dat bedrag dit jaar nog in de begroting laten staan, zodat het of t.z.t. vrijvalt of als dekkingsmiddel bij een voorstel ingezet kan worden. (Zie pagina 30 VJN).

Het te verwachte tekort zien wij als een signaal. Het bedrag zou door andere ontwikkelingen lager kunnen zijn. We kunnen gelden onttrekken aan reserves: de reserve Sociaal Domein, de Algemene Reserve e.d. Zoals GroenLinks bij de behandeling van de Jaarstukken 2014 verwoordde is Renkum een rijke gemeente. Het financiële vooruitzicht m.b.t. het resultaat over 2015 is niet leuk, maar voor een vermogende gemeente ook niet rampzalig. Het vastgoedbestand van de gemeente Renkum is onderverdeeld in kernareaal en niet-kernareaal. Over het niet-kernareaal is besloten dat hier geen onderhoudsgelden voor worden gereserveerd in de voorziening en dat deze panden wanneer mogelijk worden verkocht. Wanneer je echter af te stoten panden lang in eigen bezit houdt, dan zal je deze bij verkoop toch in een fatsoenlijke staat moeten afleveren. De PRD heeft sterk de indruk, dat het College niet zo voortvarend is met het afstoten van het niet-kernareaal, terwijl in het raadsvoorstel van september 2014 daarvan wel sprake was.

We hoeven lang niet altijd zelf ideeën op het gebied van de ruimtelijke ordening te ontwikkelen. Daardoor kan de gemeente plankosten besparen. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het gebied waarop het gebouw van het voormalig klooster c.q. de politiepost te Renkum staat. Het enige dat de gemeente hoeft te doen is randvoorwaarden te formuleren wat aan nieuwbouw voor het gebied Utrechtseweg, Schoolweg, Groeneweg, Maatweg toegestaan kan worden en dat te bezien in relatie met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Al geruime tijd staat een koper in de wacht, die tevens onderdak wil bieden aan een papiermuseum. Het is aan een ontwikkelaar toch niet uit te leggen waarom de gemeente Renkum zo traag handelt. Een papiermuseum betekent ook kansen voor het opdoen van werkervaring in het kader van participatie, het inzetten van de zilveren kracht (oud werknemers papierfabrieken) en een impuls voor de lokale economie.

Wij zijn een voorstander voor het instellen van een Reserve Vrijtijdseconomie, zodat we extra financiële middelen achter de hand hebben om meer armslag te hebben, waardoor we veel slagvaardiger kunnen handelen. In de Renkumse Begroting 2015 kennen we een geormerkte weerstandsreserve van 4,2 miljoen euro. Deze gelden kunnen ingezet worden ter dekking van de risico's zoals genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen, waaronder verliesgevendende grondopbrengsten. De rente daarvan over 2015 (160.000 euro begroot voor het volle jaar) kent dus geen besteding en valt in principe vrij. Voor zover er geen verminderde renteopbrengst is i.v.m. inzet van bedoelde reserve, bijvoorbeeld voor het afschrijven van grondverliezen zouden we het (resterende) bedrag over 2015 eenmalig kunnen inzetten voor een nieuw te vormen reserve te noemen Vrijtijdseconomie. Uitgaande van de eerste vier maanden van 2015 spreken we al van een gegarandeerde meevaller van $4/12 \times 160.000 \text{ euro} = 53.333 \text{ euro}$. Over het gehele jaar zal de meevaller minder zijn dan 160.000 euro, maar in ieder geval meer dan 53.333 euro. Terzijde: op 30 september 2009 stelde de raad via een zelfde dekkingswijze een reserve onder de naam *Bestemmingsreserve "de recessie te lijf"* in. Wat toen kon, kan nu ook!

Maatschappelijke aanbesteding kan goed uitpakken. Een aantal zaken, zoals sociale activering, wijkgericht werken, vrijwilligerswerk, jeugd- & jongerenwerk en het hebben van toereikende ontmoetingspunten willen we hoe dan ook extra goed geborgd zien. We maken ons zorgen over de omslag in relatie tot de mogelijkheid van het verloren gaan van kennis, gekwalificeerd personeel en het nog te lopen of gelopen proces m.b.t. Solidez. Het College dient helder te zijn in het formuleren van de maatschappelijke effecten waarnaar men op zoek is. Dat moet ook voor de raad inzichtelijk gepresenteerd worden.

In de Raadsbrief van 6 januari 2015 over Koopkrachttegemoeftoekoming 2014 heeft het College geschreven dat van het budget, dat de Rijksoverheid daarvoor beschikbaar gesteld had van ongeveer 20.000 euro nog niet besteed was en dat bij de Voorjaarsnota nadere informatie over de afronding zou komen. Nu stelt het College voor om deze overgebleven gelden aan de algemene middelen toe te voegen (MJB14). Wij zijn het hier niet mee eens. Over het algemeen vindt de PRD dat extern verkregen gelden die voor een bepaald doel zijn verstrekt, ook voor dat doel moeten worden uitgegeven. Als dat niet lukt, kan dat ook voor een naast liggend doel bestemd worden.

Maar niet voor de algemene middelen. In september 2014 heeft de PRD 8 voorstellen gedaan voor verbetering van het beleid inzake bijstand en schuldhulpverlening. Tot nu toe heeft het College niet op deze voorstellen gereageerd. In deze voorstellen van de PRD staan voldoende ideeën om het restant budget van de Koopkrachttegemoetkoming 2014 aan te besteden, zodat dit budget binnen het doel blijft. De belangrijkste in dit kader zijn het voorstel tot uitbreiding van de mogelijkheden van bijzondere bijstand en uitbreiding van de doelstelling van het Algemeen Hulpfonds.

Interessant is hoe de gemeente denkt te kunnen omgaan met een beperkt woningaanbod in relatie tot het verplichte aantal te huisvesten nieuwkomers, die onder het begrip "vergunninghouders asiel" vallen. Uit de tekst op pagina 10 van het MJB blijkt, dat het College hier nog geen antwoord op heeft. De PRD ziet over dit onderwerp graag een raadsbrief tegemoet. We hebben een tekort aan woningen voor starters en jonge gezinnen. Volstrekt onduidelijk is de relatie tussen hoeveel woningen we mogen bouwen, de tijdsplanning, het type woningen en de prioritering. Ons idee over de meegroeiwoningen is weliswaar in de woonvisie meegenomen, maar hoe zit dat nu met de uitvoering?

De PRD constateert dat het College voornemens is om de hondenbelasting af te schaffen en het verlies aan inkomsten te verdisconteren in een meeropbrengst in de OZB. (MJB48). Dat een woningbezitter daarom extra belast moet worden achten wij onjuist.

Het voornemen van het College om belasting te heffen voor eigenaren van ondergrondse kabels etc. vinden wij een lastige. Afgezien van het Rijkvisie om dit m.i.v. 2018 niet meer toestaan wordt de burger in feite indirect geconfronteerd met extra lasten. De PRD zit op een precariobelasting op kabels en leidingen met een te verwachten jaarlijkse opbrengst van 10.000 euro niet te wachten. (MJB48)

Op gemeenteraadsniveau gaat het bij de discussie over Gemeenschappelijke Regelingen met name over verhogingen van de inwonersbijdrage. Bovendien vindt die discussie doorgaans te laat plaats omdat gemeenschappelijke regelingen doorgaans vlak voor de zomer hun begroting aanleveren. Met behulp van een meetlat kunnen beleidsafspraken worden vastgelegd en gecontroleerd. Zodoende zal de informatievoorziening richting de gemeenteraad ook verbeteren. De PRD kan desgewenst een format ter bespreking aanleveren.

In de bijlage van het MJP vinden we een overzicht van welk beleid voorhanden is. Het heeft ons verbaasd, dat we schijnbaar geen monumentenbeleid meer kennen. Ook missen we de vermelding van het document m.b.t. het verstrekken van subsidies op het gebied van cultuur, welzijn en sport c.q. subsidiemogelijkheden voor burgerinitiatieven.

Het College stimuleert zaken aangaande de circulaire economie, een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren (MJB 26). Zolang uitgegaan wordt van duurzaamheid als leidend principe is dat voor de PRD prima. Van het College mag ook verwacht worden zich maximaal in te spannen om het bestaan van een kringloopinstelling, zoals Jan Splinter in randvoorwaardelijke zin te ondersteunen. Gedoogsteun kan daarbij een optie zijn. Wij krijgen het gevoel, dat voor het College het uitvoeren van regels belangrijker is dan het denken in kansen en het voeren van maatwerk. Een voorstel over voornoemd onderwerp kunt u op korte termijn van ons tegemoet zien.

In de Renkumse Dorpsstraat zou volgens ons een repair-café moeten komen en dat heeft wat ons betreft raakvlakken met de genoemde circulaire economie en zeker met het begrip duurzaamheid. Hier ligt een taak voor onze bedrijvencontactfunctionaris.

We hebben het College vorig jaar verzocht de mogelijkheden vervat in een aangereikt model leegstandverordening te bekijken om het probleem in de winkelgebieden te verkleinen en de raad hierover uitsluitsel te geven. Een terugkoppeling van een gedane toezegging door het College ontbreekt nog steeds.

Een op uitvoering gerichte nota van de in 2011 vastgesteld Economisch Visie blijft maar uit. Dit kan echt niet! Wij verwachten een harde toezegging wanneer een uitvoeringsnota voorgelegd wordt. Bij de uitvoeringsnota gaat het niet alleen om het betrekken van ondernemers en ambtenaren, zoals het College dat wil zien. (MJB37). Waar blijven de burgers en/of de verenigingen? Ook zij kunnen bruikbare gedachten hebben!

Wij constateren, dat er wel beleid is op het gebied van groen (natuur en milieu) en grijs (verkeer en wonen) maar missen spelregels, die deze twee beleidsvelden overkoepelen. Ongetwijfeld vindt er in de praktijk ambtelijk overleg plaats tussen mensen van beide afdelingen, maar bij conflicterende belangen is lang niet altijd duidelijk waarom een besluit in het voordeel van groen of grijs uitvalt.

Hoe verhouden de kapverordening, bosbeleidsplan en het groenstructuurplan zich tot elkaar? We missen ook binnen groen een integrale visie op de diverse beleidsonderdelen. Volgens ons is die niet helder geformuleerd. Dat achten wij nodig, zodat onder meer "gecontroleerd" kan worden hoe het College vorm geeft aan haar uitspraak m.b.t. het willen oplussen van de beeldkwaliteit van het groen (MJB34).

Na een raadsvergadering is het prettig even te kunnen napraten. Dit in aanwezigheid van burgers. Wij vinden dat je die gelegenheid moet bieden in het huis van de gemeente c.q. het huis van onze inwoners en niet elders in Oosterbeek. We hebben niet voor niets een ruimte in het gemeentehuis daarvoor ingericht.

Om een beter debat in de raad te kunnen voeren zou het voortaan wenselijker zijn dat de fracties op een maandagavond de beschouwingen verwoorden om de vergadering vervolgens te schorsen, zodat het College twee dagen later na hervatting van de vergadering kan reageren en de fracties voldoende tijd hebben gehad zich te kunnen verdiepen in elkaars visies en standpunten.

Tenslotte: kan de buurtbus haar route aanpassen, zodat passagiers bij De Beken kunnen in-/uitstappen?

RZS

Mijn fractie heeft de voorjaarsnota en het MJBP gezien vanuit drie uitgangspunten, te weten:

- a. Is er sprake van een voldoende gezonde financiële huishouding, dan wel is de financiële soliditeit onnodig aan erosie onderhevig?
- b. Is er wel voldoende bestuurlijk vermogen aanwezig als het gaat over de arbeidsmarktaanpak?
- c. Kan nog wel gesproken worden van bestuurlijke betrouwbaarheid als het gaat over het welzijnsbeleid?

Als gevolg van de meicirculaire laten de voorjaarsnota 2015 en het MJBP alles behalve een positieve ontwikkeling van de gemeentelijke financiën zien. In tegendeel, alleen al door de substantiële verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds, komen wij in zwaar weer terecht en moet er alles aan gedaan worden om mogelijke tekorten zo niet geheel, dan toch wel in hoge mate op te vangen. Dit vereist een College dat scherp voor de wind vaart en op de kortst mogelijke termijn met voorstellen komt waaruit de Raad kan kiezen teneinde de gemeentelijke financiën weer op orde te krijgen. Hiervan is geen sprake. Volstaan wordt met op te merken dat de reserve sociaal domein wordt ingezet voor noodzakelijke investeringen en om tekorten op te vangen. De invulling van de investeringen zal wel weer onder het mom van uitvoering een collegezaak genoemd worden. De reserve wordt zonder enige beperking zo nodig in gezet voor tekortfinanciering. Feitelijk betekent dit dat we de ontwikkelingen van 2015 en 2016 maar over ons heen laten komen. Het gebrek aan daadkracht van het college komt bij het lezen van het voorstel aan de raad betreffende het MJBP nog eens extra duidelijk naar voren. Op pagina 2 staat onder het hoofdje kanttekeningen dat de richtingen welke het College zoekt om te komen tot oplossingen voor het te verwachten begrotingstekort zijn opgenomen in een apart onderdeel van het MJBP. En dat het College indien de Raad instemt met deze richtingen nader voorstellen zal uitwerken in de begroting 2016. Aanvankelijk dacht ik iets over het hoofd gezien te hebben maar dit aparte onderdeel is er helemaal niet. Ook de notitie inzake de kernpunten voorziet hier nauwelijks in. Laten we ons realiseren dat lang voordat wij spraken over een nieuwe bestuursfilosofie, en over loslaten, en over vertrouwen, altijd voorop stond dat het de taak was van het College om de beleidsvoorbereiding te doen, waarna de raad over kan gaan tot besluitvorming. Voor het eerst zijn de voorjaarsnota en het MJBP dan ook inhoudelijk ver onder de maat. Het spijt me te moeten concluderen dat het college aan de nodige financiële daadkracht ontbreekt. Dat geldt vanzelfsprekend voor het gehele college, maar in het bijzonder voor de portefeuillehouder financiën. Gedurende vele jaren heeft de wethouder financiën met stormvaste begrotingen, die vervolgens ook nog uitmondten in jaarrekeningen met een positief saldo, een goede reputatie opgebouwd. Maar met deze VJ nota en met dit MJBP kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat het college lijdt aan een zekere metaalmoetheid, misschien zelfs aan een mentale moeheid. Nu het college geen voorstellen doet om de begroting weer op de rails te krijgen zullen wij zelf als raad wat richtinggevende uitspraken moeten doen, Met dien verstande dat deze richtinggevende uitspraken niet alleen betrekking moeten hebben op 2016 en volgende jaren maar ook voor zover mogelijk op 2015. Het minste dat kan worden gedaan: is, waar mogelijk, te komen tot een onmiddellijke uitgavenstop. Voorts wil ik stellen dat door de ingrijpende verslechtering van de financiën ook besluiten van de raad die reeds genomen zijn voor heroverweging in aanmerking moeten kunnen komen. Nood breekt immers wet. Een voorbeeld is het besluit om de korting op de subsidie bibliotheekwerk van € 80.000 vanaf 2017 alsnog ongedaan te maken; ook dit besluit zou voor heroverweging in aanmerking kunnen komen. Hetzelfde geldt voor de structurele verhoging van het minimabeleid met 150.000. Niemand in deze raad zal ontkennen dat bezuinigingen als deze bij betrokkenen pijnlijk overkomen maar het is een illusie om te denken dat er oplossingen zijn die en geen pijn veroorzaken en een begrotingstekort wegwerken. Dan kom ik als vanzelf bij de Permar waarover wij ook vanavond nog afzonderlijk spreken. Eerder gaf mijn fractie aan dat het verlies van Permar over 2014 te laten drukken op het jaar 2015 een slechte zaak is. En de financiële reputatie van de portefeuillehouder verder aantast. Echter, en dat acht ik op dit moment nog van meer belang, wil ik richtinggevend de uitspraak doen dat het college zijn bestuurder in het DB van Permar de opdracht meegeeft er voor te zorgen dat de oorspronkelijke begroting alsnog wordt gerealiseerd, of in ieder geval voor het overgrote deel. Een op voorhand accepteren van een verlies van 960000 euro is niet aanvaardbaar.

De passages gewijd aan het centrumplan Renkum en dat van Doorwerth, munten evenmin uit door de financiële degelijkheid. Er worden verwachtingen geschapen waarvan allesbehalve zeker is of daaraan kan worden voldaan. Ook de teksten rondom de personeelsformatie zijn weinig bemoedigend. Enerzijds wordt aangegeven dat de formatie sociale zaken uitbreiding behoeft met ongeveer 5fte maar de taakstelling op het P-budget is nog lang niet gerealiseerd. Waarbij ik wil aantekenen dat structureel tot een vermindering van de formatie moet worden gekomen en het niet invullen van vacatures slechts een tijdelijke maatregel kan zijn. En dit alles liefst zonder een herhaling van het fiasco met het vertrekarrangement voor de ambtenaren. U zult begrijpen dat alleen al vanwege het financiële aspect mijn fractie geen goedkeuring zal geven aan voorjaarsnota en MJBP.

RZS vindt het een goede motie die de coalitie heeft ingediend. Als het verhogen van inkomsten niet betekent dat de belastingdruk voor inwoners wordt verhoogd. Het college wordt opgeroepen om met voorstellen te komen om de ombuigingen en taakstellingen te realiseren. Kennelijk heeft het college dit nagelaten. Eigenlijk heeft deze motie in alle opzichten het karakter van een motie van treurnis.

Ik wil ook een korte opmerking maken over de arbeidsmarktondersteuning. Ook op dit terrein is sprake van een

optimistische visie die geen rekening houdt met de feitelijke ontwikkelingen in de afgelopen decennia wanneer de overheid zich bemoeit met het brengen van mensen naar werk. Je kunt termen gebruiken als integraal handelingsplan, met anderen een werkbedrijf opzetten, als je je maar goed realiseert dat het gaat over een zeer complexe materie en dat het altijd de individuele werkgever is die beslist of hij al dan niet een werknemer aanneemt. Het verleden leert dat veel overleg en afstemming op lokaal en regionaal niveau nog al eens lijkt op een berg die slechts een muis baart. Ik wil hieraan toevoegen dat ik er grote twijfels over heb of het college wel voldoende kwaliteit in dat overleg met anderen zal weten in te brengen. Het gebrek aan bestuurskracht bij Permar is weinig hoopgevend. Als het gaat om de doel- en taakstelling sociaal beleid, en het welzijnsbeleid in het bijzonder, acht ik het plaatsen van enkele kanttekeningen noodzakelijk. Mijn fractie heeft keer op keer onderstreept dat een directe vertaalslag van een kadernota naar de uitvoering een brug te ver is. Wil de raad haar functie goedkunnen vervullen dan dienen de uitgangspunten van de kadernota's vertaald te worden in beleidsnotities waarover de raad beslist, waarna de uitvoering kan starten. Deze op zichzelf heldere werkwijze wordt niet in acht genomen. Welke invloed heeft de Raad eigenlijk nog? Ter illustratie wil ik er op wijzen dat voor wat betreft de huishoudelijk hulp in de stukken wordt volstaan met een technische toelichting. Een ieder weet dat mensen ontslagen worden en dat er geklaagd wordt over de beloning van het personeel in die sector. De wethouder zorg en welzijn in Arnhem komt met een voorstel naar zijn raad dat hij bij de aanbesteding van dit werk aan de bedrijven nadrukkelijk zal vragen om verantwoording af te leggen over de inschaling van de medewerkers. Is ons College bij dit voornemen betrokken geweest en kunnen wij een voorstel verwachten dan wel lopen wij voor de zoveelste keer achter de grote broer Arnhem aan? Het functioneel evenwicht tussen Raad, College en ambtelijke organisatie, zo onmisbaar voor een gezond democratisch proces dreigt meer en meer te verdwijnen.

Een ander voorbeeld: Dit jaar en de komende jaren komt veel geld beschikbaar voor mantelzorgondersteuning. Maar alle signalen duiden er op dat een en ander met de eigen medewerkers zal worden gedaan, terwijl je grote vraagtekens kunt zetten over hun geschiktheid daartoe. Bovendien hebben we niet afgesproken dat de gemeente de regie voert en zich waar mogelijk niet bemoeit met de uitvoering? Het heeft er alle schijn van dat het beschermen van de werkgelegenheid van de eigen werknemers een hogere prioriteit heeft dan een goede dienstverlening aan de doelgroepen. Bij nader onderzoek is mij ook gebleken dat als het gaat over de zogenaamde participatieladder de gemeente met name inzet op trede 4. Dat zijn de mensen die zich zelfstandig kunnen redden of daar heel dicht bij zijn, maar er zijn ook grote groepen die nog niet zover zijn en waarschijnlijk ook niet zo ver zullen komen. Dat is ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid en mijn partij draagt niet voor niets de naam sociaal in de naamgeving.

Kenmerkend is dat op 24 september het gemeentehuis wel wordt opengesteld voor een talentenmarkt voor iedereen die op zoek is naar werk, maar dat ditzelfde gemeentehuis geen facilitaire ondersteuning biedt ten behoeve van activiteiten om de competenties van de sociaal werkers maatschappelijke ondersteuning in bredere kring te promoten.

Uit alles blijkt dat het college zich behalve mooie woorden weinig aan deze groepen gelegen laat liggen. Juist voor deze mensen die voor een bescheiden deelname aan de maatschappij verreweg de meeste ondersteuning behoeven, vervult Solidez een belangrijke rol. Tenzij wij aan hun gezondheid, financiële redzaamheid, zelfontplooiing en sociale contacten weinig of geen waarde hechten, is het noodzakelijk onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te dragen, en niet met woorden maar met daden. Het is tegen deze achtergrond dat het eenzijdig besluit van het college met betrekking tot de dienstverlening van Solidez door mijn partij volstrekt van de hand gewezen wordt. De wijidlopige beantwoording van de door een aantal fracties gestelde vragen, acht ik eveneens onbevredigend. Het lijdt geen twijfel dat er op 24 april afspraken zijn gemaakt die niet voor misverstanden vatbaar zijn. Afspraken die ten dele er in voorzagen in goed overleg tot nadere uitwerking te komen. En dan ineens besluit het college eenzijdig die afspraken niet te effectueren. Tevens geen aanbesteding te zullen doen in 2016 maar wel in dat jaar een aantal diensten niet meer te willen afnemen en zelf te willen uitvoeren. Tenslotte beëindigt het college de subsidierelatie voor de overige diensten per 1 januari 2017. Het beginsel dat personen het werk volgen schijnt geen enkele rol te spelen. En dan als klap op de vuurpijl niet meer open te staan voor nader overleg. Hoe bont kun je het maken?

Het is te gek voor woorden dat de portefeuillehouder suggereert dat de raad eigenlijk voldoende is geïnformeerd. Daarbij schijnen besluiten van het college neergelegd in de besluitenlijst al als afdoende te worden beschouwd. In plaats dat bij een zo'n ingrijpende verandering als in de relatie met Solidez een voorstel aan de raad wordt voorgelegd met een zodanige onderbouwing dat ook over de financiële consequenties in de begroting daarvan een verantwoord besluit kan worden genomen.

Niets van dat alles.

En wat mij eveneens ten zeerste stoort is het verhaal van het college dat men terughoudend is geweest in de communicatie om de medewerkers van Solidez niet te verontrusten.

Hoe hypocriet kan men zijn?

Natuurlijk kan een gemeente subsidierelaties wijzigen of beëindigen. Echter, bovenal dient daarbij hun partner waarmee zo lange tijd is samengewerkt fatsoenlijk te worden behandeld en dat betekent in de eerste plaats zich houden aan afspraken en niet plompverloren zeggen "dit is het", en verder geen tijd hebben voor nader overleg. Richtinggevend wil mijn fractie derhalve nu reeds opmerken niet akkoord te zullen gaan met een wijziging van het

subsidiebedrag aan Solidez in de begroting 2016 als dit niet gebaseerd is op een onderbouwd raadsvoorstel waardoor het mogelijk is dat de Raad zijn eigen afwegingen kan maken.
Tot slot voorzitter, wil ik een samenvattende conclusie trekken. Het college boet in aan financiële degelijkheid. Hij toont regelmatig geen of te weinig bestuurlijke daadkracht, zie b.v. Permar. Hij geeft tevens blijk van bestuurlijke onbetrouwbaarheid. En dit alles moet het college zich niet alleen als geheel aantrekken, maar ook een aantal van de portefeuillehouders afzonderlijk.

Er zijn drie moties voorbereid.

Een motie betreffende "ombuigingen" door D66, GL, GB en PRD. Het dictum van deze motie luidt:

Draagt het College op:

- Alle nog in te vullen ombuigingen tegen het licht te houden en voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen waarin concreet wordt aangegeven welke stappen er worden ondernomen om de ombuigingen in het jaar 2016 concreet in te vullen en een doorkijk voor de jaren erna.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen hoe en met welke omvang de inkomsten van de gemeente verhoogd zouden kunnen worden.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 de raad een plan voor te leggen waarin duidelijk wordt hoe het college de nu voorgestelde bezuiniging op het sociaal domein denkt in te vullen. Het plan moet een doorkijk geven over de jaren 2016 tot en met 2020 met een concrete invulling van de beoogde taakstelling in 2016.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen waarin duidelijk wordt wat de mogelijkheden zijn om conform de ambities uit het coalitieakkoord het afvalscheidingspercentage te laten stijgen tot 75% in 2020. Welke investeringen hiervoor nodig en wat de gevolgen hiervan zijn voor de hoogte van de afvalstoffenheffing in de komende jaren.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen hoe het onderhoudsniveau van groen en wegen te verhogen. Daarbij ook alternatieven aan te geven waarin duidelijk wordt hoe en welke eenmalige investeringen kunnen leiden tot het wegwerken van de bestaande achterstanden in beheer. Daarbij ook een dekkingsvoorstel te doen voor deze investeringen.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 inzichtelijk te maken welke plannen en ambities per programma het college wel zou willen uitvoeren maar waar ze nu niet voor gekozen heeft vanwege de beschikbare budgetten. Daarbij aan te geven welke prioriteit men toekent aan het alsnog wel of niet uitvoeren van deze plannen/ambities.
- Bij de begrotingsbehandeling 2016, in een bijeenkomst (zo nodig vertrouwelijk) een overzicht te presenteren of en in welke mate afboeken voor toekomstige bouwprojecten nog aan de orde zal zijn. Met daarbij per project inzicht in de mogelijk te af te boeken kosten en de voor- en nadelen daarvan ten opzichte van de huidige grondexploitatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

De andere motie is ingediend door PvdA, RZS en CDA (Solidez) en het dictum luidt:

Draagt het college op:

- als onderdeel van zorgvuldig bestuur op de kortst mogelijk termijn in overleg te treden met Solidez. Doel van dat overleg is de relatie tussen het college en Solidez te herstellen;
- conform eerdere gedane toezeggingen met Solidez afspraken te maken over de toekomstige positie en de rol van Solidez.
- de raad te informeren over de uitkomsten van het overleg

en gaat over tot de orde van de dag.

Tot slot ligt er een motie "maatschappelijke participatie, inkomen & zorg" van de PvdA. Het dictum luidt als volgt:

Draagt het college op:

- Voor de behandeling van de begroting 2016 de raad te informeren over
- de activiteiten die zullen worden uitgevoerd in het kader van de implementatie van het sociale beleid;
- de wijze waarop vorm zal worden gegeven aan de uitvoering van die activiteiten;
- de gevolgen die de daling van de integratie-uitkering heeft voor deze activiteiten en de wijze van uitvoering van deze activiteiten.

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter schorst de vergadering vijftien minuten tot 17.20 uur.

De portefeuillehouders reageren op de eerste termijnen.

Wethouder Heinrich zegt dat er een grote gemeenschappelijke deler is te herkennen in de bijdragen van de fracties. We moeten ons uiterste best gaan doen om met de middelen die we hebben onze ambities te verwezenlijken. Wellicht moeten we ook dit jaar nog keuzes maken daarin.

Hoe gaat het college om met de taakstellingen die nog (gedeeltelijk) open staan en met de budgettaire tegenvallers, is ook een vraag die alle fracties hebben. De wethouder wil nog even in herinnering brengen dat het vooral externe factoren zijn die ons dwingen in de positie waarin we ons bevinden.

De wethouder wil een paar kanttekeningen maken bij de fractie bijdragen.

Het inzicht in de voortgang van de taakstellingen is getracht aan te geven door middel van de kleuren in het MJB. Bij al die taakstellingen heeft het college getracht aan te geven of en hoe deze worden ingevuld. Een aantal hoeft pas later ingevuld te worden. Er zijn twee taakstellingen die een rode kleur hebben gekregen en die betreffen beide de bibliotheek (€ 80.000,- i.v.m. met de keuze voor de locatie en € 15.000,- voor wat betreft de e-boeken). Een aantal taakstellingen is groen en geel. Dat betekent "we zijn op weg". Dit jaar wordt klip en klaar duidelijk hoe het verder gaat met de resterende taakstellingen. Voor de taakstellingen voor de komende jaren, worden die inzichtelijk gemaakt in de najaarsnota of later.

Wat betreft de opmerking van de PvdA over het aantal taakstellingen op sport dat al vele jaren "aansleept", brengt de wethouder naar voren dat deze nu wel een betekenisvolle invulling hebben gekregen en deels ook structureel zijn ingevuld. De taakstellingen in het kader van het sociaal domein kunnen nog niet geheel inzichtelijk worden gemaakt in verband met gebrek aan informatie hierover.

Het P-budget is fors terug gebracht, maar dat laat onverlet dat wat betreft het sociaal domein en het sociaal loket er nog extra mensen nodig zijn. Extra tijdelijke menskracht is nodig op dit domein.

Hoe gaan we het tekort van 9 ton oplossen? Er is nog geen concrete invulling voor deze 9 ton, dat kan ook niet want het bedrag is pas sinds kort bekend. Een aantal fracties heeft opties aangedragen en na het zomerreces gaat het college graag met de raad in discussie hierover.

Er wordt opgemerkt dat we wellicht onze ambities tegen het licht moeten houden. Dat is zeker een goede zaak. Het genereren van inkomsten is ook een goed plan. Daarover moet worden nagedacht. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld kernareaal te verkopen. Wat de wethouder niet voor ogen heeft, is het verhogen van de belastingdruk voor de inwoner.

We moeten voorkomen dat we beleid gaan stapelen. We moeten de kaders vast blijven houden en niet steeds aanvullen of aanpassen. Een overweging is om toekomstige structurele tegenvallers door een verminderde uitkering van het gemeentefonds, op te vangen door (weer) een buffer aan te leggen. Werk met werk maken is een andere mogelijke een insteek. Ook gaan we in "huis" kijken wat er nog bezuinigd kan worden. Verwacht echter geen vuistdikke nota's van het college hierover.

CDA maakte een opmerking over het afschaffen van subsidies (muziekvereniging), echter in de vorige raadsperiode zijn de waarderingssubsidies al afgeschaft. Dat is dus niets nieuws.

Wat betreft de opmerking van GL over de precario belasting wordt de haalbaarheid hiervan onderzocht, maar een voorstel kan niet al in oktober worden verwacht.

PRD merkt op dat op 30 september 2009 de raad via een zelfde dekkingswijze een reserve onder de naam Bestemmingsreserve "de recessie te lijf" instelde en dat wat toen kon, nu ook zou moeten kunnen. Echter de bestemmingsreserve "de recessie te lijf" is gekomen vanuit een rekeningoverschot en om dit nu weer te kunnen doen, zou u eerst moeten wachten op dit overschot.

De fractie van RZS merkt op dat het college de financiële degelijkheid kwijt is geraakt en verwijst hierbij o.a. naar het feit dat de tegenvaller vanwege de Permar al niet in de jaarrekening is opgenomen. De wethouder zegt echter dat het tekort toen nog niet bekend was.

Wat betreft de ingediende moties merkt hij op dat veel uit de motie van de coalitie al benoemd en behandeld is in zijn reactie. Natuurlijk krijgt de raad voorstellen m.b.t. de verdere invulling van de ombuigingen en ook voorstellen om de inkomsten te verhogen. Ook aan voorstellen om het afvalscheidingspercentage te verhogen, wordt gewerkt. Evenals aan het onderhoud van de wegen etc. Daar is het college allemaal mee bezig.

Het laatste bolletje wat betreft het vertrouwelijk informeren van de raad over de bouwprojecten via een raadsbrief, raadt hij ten zeerste af. De raad krijgt tijdens de regelmatig georganiseerde vertrouwelijke bijeenkomsten informatie.

Wethouder Verstand reageert op opmerkingen betreffende zijn portefeuille. Wat betreft locaties waar gebouwd kan worden, wordt dit meegenomen in het overleg met raad waar wethouder Heinrich het zo even over had. De raad krijgt nog een voorstel m.b.t. Doorwerth centrum. Budgetneutraliteit is daarbij het uitgangspunt. Over de onderwijshuisvesting is de raad recent geïnformeerd. Het loopt behoorlijk op en een deel daarvan is opgenomen in het VJN. We staan voor grote opgaven en de middelen en onze ambities stroken op dit moment niet. Hierop komt het college nog terug.

CDA merkt op dat de samenwerking met inwoners achter blijft. De wethouder somt een reeks voorbeelden op waaruit blijkt dat het college hier juist op inzet (Renkum centrum en Doorwerth centrum, onderwijs, zorgpartijen, etc.)

Wat betreft de bedrijfscontactfunctionaris die is aangetrokken, is dit iemand die zowel tactisch als strategisch inzicht heeft. We bundelen de krachten. We hebben ook strategische denkers nodig. Denk daarbij aan de visie op de Stadsregio, Foodvalley, Triple helix.
Nieuwkomers is een probleempje, we kunnen niet iedereen opvangen. Het college heeft overleg gepleegd met alle grote verhuurders en ze gevraagd of zij bereid zijn in te springen. En dat willen ze.
Wat betreft de oproep om meer subsidies binnen te halen, verwijst de wethouder naar het bureau dat we hiervoor hebben en dat veel geld binnenhaalt.

Wethouder van den Berg gaat in op de opmerkingen met betrekking tot haar portefeuille. Hoe gaan we de bezuiniging voor 2020 behalen? Er worden stappen genomen, gesprekken met inwoners en bedrijven. We kijken naar creatieve manieren van aanbesteden. Er is een nieuwe kadernota in voorbereiding. De oude strookt niet met de huidige wetgeving. Ook hier geldt, verwacht geen lijvige nota's. We werken met factsheet en puntige kaders. Wat betreft het ontwikkelen en versterken van de nul-de-lijn, staat ze open voor suggesties en ideeën van inwoners. Een en ander is het college nu in kaart aan het brengen. De raad wordt hierover spoedig geïnformeerd. Er is onlangs een bijeenkomst over mantelzorg georganiseerd met inwoners. Met het aanbesteden van hulpmiddelen is het college nu mee bezig. Een stukje inverdiene, is mogelijk. De aanbesteding huishoudelijke hulp wordt voorbereid.

De verandering rond Solidez, roept begrijpelijke emoties op. Vanmorgen heeft er een gesprek plaatsgevonden met Solidez. We zijn nog steeds in gesprek. Solidez is niet afgeschreven en wordt nog steeds gezien als belangrijke speler in deze gemeente. Wel met ruimte voor anderen.

De motie over Solidez wil de wethouder ontraden. Het opvragen van gespreksverslagen is niet in het belang van Solidez. Ze wil de raad er graag over inlichten. Ook ontraadt ze het opvragen van een complete lijst. Dat kan niet in september en bovendien wil ze de gesprekken met derden niet frustreren.

Wethouder Ruwhof reageert op zaken haar portefeuille betreffende. Er worden bewonersbijeenkomsten op gebied van afval georganiseerd. Ze verwacht in het najaar meer zicht hierop te hebben. Het onderzoek naar het groenbeleid is afgerond en in het najaar kan besluitvorming volgen. Het Groenstructuurplan gaat ze bespreken met inwoners. PRD vraagt naar het laten aansluiten van een en ander op het beleid rond kapvergunning en het milieubeleidsplan. Dat gebeurt ook, het is immers logisch dat te laten aansluiten

Wat betreft de vragen over het saldo inkomensverdeling, meldt ze dat er veel mensen naar werk worden geleid. Ze is optimistisch gestemd over het werkgeversservicepunt en het werkbedrijf. Ze kan geen garanties geven, maar een en ander is wel hoopgevend. In de regio contacten leggen en samenwerking met "werkgevers op kop", is het motto. De economie is hierbij ook een bepalende factor. Hoe het zit met positieve bericht van de regering wat betreft de zak- en kleedgelden, daar gaat ze achter heen.

Tweede termijn

D66: De motie is uitvoerbaar maakt D66 op uit de reactie van het college en wat betreft de laatste bullet, is het prima om dit niet via een raadsbrief te doen, maar in een vertrouwelijke bijeenkomst.

Wat betreft de reacties van collega raadsleden, hoort D66 vooral tegenstellingen wat betreft het handelen van het college. De ene partij vindt dat er duidelijk veranderingen te zien zijn, waar de ander aangeeft dat het effect van Veranderend Renkum niet te zien is. D66 roept een ieder graag op hierover met elkaar in gesprek te blijven.

Overeenkomsten ziet D66 wat betreft de gezochte oplossingen voor de financiële uitdagingen. D66 beoogt met het indienen van de motie heldere informatie daarvoor op tafel te krijgen. Die informatie kan het vertrekpunt van de discussie zijn die we met elkaar gaan voeren.

Wat betreft de motie van Solidez merkt mw. Bondt op dat D66 vindt dat door de transitie het veld open ligt voor iedereen. Bestuurlijk gezien heeft college juist gehandeld in het opzeggen van de contracten met Solidez, maar wat D66 wel kan ondersteunen is dat de gemeente verder gaat met gesprekken met Solidez en tot afspraken komt.

VVD: VVD wil nog graag een toelichting op het terugbrengen van de kosten sport. En ook op de vraag over het doorberekenen van kosten aan de desbetreffende programma's. Tot slot hoort VVD graag iets over de visie van het college op de belastingplannen van het Rijk en wat dit voor veranderingen meebrengt voor het gemeentefonds. Wat betreft de motie Maatschappelijke participaties is er een aantal punten waar de VVD niet achter staat. Je moet je niet rijk rekenen want de effecten zijn niet zeker en niet meteen zichtbaar.

GB: Is er sprake van kruisbestuiving vanuit het sociaal domein en de sportverenigingen. De wethouder beaamt dit. Wat betreft de centrumplannen die op basis van derden gelden worden gerealiseerd. Is er actie ondernomen op deze gelden? Is het niet te laat om te zoeken naar middelen?

Wordt onder de term ondernemers ook verstaan mensen die toeristische trekpleisters in onze gemeente beheren wat betreft de inspanningen van de bedrijvencontactfunctionaris. De wethouder beaamt dit.

Wat betreft Solidez is GB tevreden met het antwoord van de wethouder.

CDA: Geeft aan gevraagd te hebben om een toezegging dat het effect van de waarderingssubsidies wordt onderzocht. CDA heeft niet gevraagd om ze opnieuw in te stellen.

Bij het eind van het vaarseizoen, wordt dan de pendelboot in de vaart gehouden. Is dit haalbaar?

CDA heeft aangegeven dat de burgerparticipatie bij een aantal grote projecten mis is gegaan. CDA heeft niet gezegd dat het college niets doet aan burgerparticipatie.

Wat betreft de motie MJB (punt 2 inkomsten verhogen van gemeente) is ook ingecalculeerd dat het coalitieakkoord wordt losgelaten wat betreft OZB?

GL: Solidez is belangrijk vindt GL en een en ander moet recht getrokken worden. Er is op tenen getrapt. De wethouder moet hier een en ander bijtrekken.

Wat betreft de opmerkingen over het coalitieakkoord, is het voor een aantal mensen wennen dat het een akkoord op hoofdlijnen is. Niet alles is tot in de details uit onderhandeld. Dat is de reden dat de coalitie in de motie vraagt om meer informatie. De raad heeft een bouwtekening nodig om te sturen en kan niets met afzonderlijke legosteentjes. De raad loopt iets te vaak achter de feiten aan. Welke taken gaan we halen en wat levert het op. Ambities heroverwogen is niet verkeerd, maar een ambitie van de coalitie is ook een gezond financieel beleid. Gaat niet alleen over OZB, maar ook bijv. over precario belasting.

PvdA: wat nu op tafel ligt, is het nog niet vinden we allemaal. Zo komen we er niet. Er moet een tandje bij. Zo leest PvdA de motie van de coalitie. Hij vindt de reactie van het college op de kritiek wat slapjes. "Er is nog geen informatie, geen cijfertjes en dus geen beleid". Maar de PvdA wil wel gezamenlijk optrekken en sluit zich daarom toch aan bij motie van de coalitie en trekt de eigen motie MJB in. Met de kanttekening dat dit slechts een eerste stap in het proces is.

Wat betreft het sociaal domein, is het handelen van de wethouder niet echt adequaat. De MO groep (maatschappelijke ontwikkelingsgroep) heeft tien gemeenten gezocht die het goed doen. Renkum staat er niet bij. Wat ze anders doen? Ze zijn eerder gestart met voorstellen en scans en initiatieven. Het kan dus wel. PvdA vindt de opmerking van de wethouder over de sportvelden opmerkelijk, namelijk dat die taakstelling structureel is ingevuld. Op pagina 49 staat er toch echt een stukje oranje gekleurd, dus niet ingevuld. Ook de tekst in de toelichting beaamt dit: "gerealiseerd kan worden op basis van deze werkelijkheid". Graag uitleg?

Wat PvdA stoort in verhaal rond Solidez is dat er nadat er toezeggingen zijn gedaan door de wethouder, een radiostilte is gevallen en er niet met Solidez in gesprek is gegaan. "In tijden van crisis staan de leiders op en sturen geen anderen", zoals deze wethouder die haar ambtenaar stuurt.

PvdA past de motie aan (zie dictum hierna). We willen geen dossiers van u. We willen alleen weten wat er uit de gesprekken is gekomen. PvdA motie van het MJB is van tafel en de motie van Solidez is aangepast.

PRD: De opmerking dat het college de raad mee wil nemen in de keuze, hoe verhoudt zich dat tot de al gemaakte keuzes? Het streven om maximale opbrengst te verkrijgen, mag niet alleen overheersen. Niet alles moet je in opbrengsten uit willen drukken. Juist ook de maatschappelijke effecten vindt de PRD belangrijk. Hoe denkt de VVD daarover?

RZS: RZS zal de motie MJB van de coalitie steunen, al was het maar vanwege het plezierige gevoel dat RZS dan heeft bij het idee een motie van treurnis te steunen.

Wethouder Heinrich in reactie op de tweede termijn.

Wat betreft het terugdringen van de frictiekosten sport (VVD), is het evident dat er frictiekosten zijn. Daar is geen eenvoudige oplossing voor. Je kunt dit oplossen door frictiekosten of overhead in een interne taakstelling te zetten of doordat mensen met pensioen gaan of aan de andere kant afscheid nemen. Hoe een en ander doorberekend wordt op producten, dat gaat via de normale gang van zaken. Over de plannen van het kabinet is weinig zinnigs te zeggen, dat duurt nog even.

Naar het effect van waarderingssubsidie gaan we geen onderzoek doen. Het gaat daarbij om bedragen van € 200. Daar onderzoek naar doen, kost meer dan dat de informatie oplevert.

PvdA heeft niet goed geluisterd. De wethouder heeft gezegd dat wat betreft de taakstelling sport dit college begonnen is met de invulling hiervan. Dat is nog niet afgerond, maar een gedeelte is al wel structureel.

Dhr. Erkens (PvdA) wijst op de tekst op blz. 49 onderaan.

Wethouder Heinrich legt uit dat het nog niet helemaal uitgewerkt is en dat op basis van de uitwerking verwacht wordt dat de taakstelling structurele invulling krijgt.

Tot slot merkt de wethouder op dat het niet waarschijnlijk is dat er een gehele uitgaven stop wordt ingesteld.

Wethouder Verstand: Aan subsidies voor Renkum is van alles aan gedaan en dat blijven we proberen. Echter ook bij de provincie is de subsidiekraan dicht. Daar is een nieuw college alles weer aan het uitwerken. We blijven alert.

Wethouder van den Berg: Wat betreft de vraag om een bouwtekening en geen lego blokjes, daar komt het college mee dit najaar (kadernota).
Wat betreft de vraag van de PRD over de sociale activering. Dit is als product op zichzelf verdwenen met de komst van de participatiewet. Het is geen apart product meer. We doen het nog wel maar het is anders geworden.
In reactie op de opmerkingen van RZS over Solidez, merkt ze op dat soms zaken getemporeerd moeten worden. Er vinden gesprekken plaats. Nu temporiseren, daarna wordt het weer opgestart. Ze heeft hetgeen in de motie is opgenomen toegezegd, maar zelfs met de aanpassingen in de motie, staat ze niet achter wat daar staat. Er komt een evaluatie pendelboot. Het is nog niet bekend wanneer.

Besluit: MJB aangenomen met 22 stemmen voor (D66, VVD, GB, GL, CDA, PvdA, PRD) en een stem tegen (RZS)

De aangepaste motie van D66, GL, GB en PRD m.b.t. het MJB wordt met 19 stemmen voor (D66, GL, GB, PRD, PvdA, RZS, CDA) en 4 stemmen tegen (VVD) aangenomen.

Het dictum luidt:

draagt het college op:

- Alle nog in te vullen ombuigingen tegen het licht te houden en voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen waarin concreet wordt aangegeven welke stappen er worden ondernomen om de ombuigingen in het jaar 2016 concreet in te vullen en een doorkijk voor de jaren erna.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen hoe en met welke omvang de inkomsten van de gemeente verhoogd zouden kunnen worden.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 de raad een plan voor te leggen waarin duidelijk wordt hoe het college de nu voorgestelde bezuiniging op het sociaal domein denkt in te vullen. Het plan moet een doorkijk geven over de jaren 2016 tot en met 2020 met een concrete invulling van de beoogde taakstelling in 2016.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen waarin duidelijk wordt wat de mogelijkheden zijn om conform de ambities uit het coalitieakkoord het afvalscheidingspercentage te laten stijgen tot 75% in 2020. Welke investeringen hiervoor nodig en wat de gevolgen hiervan zijn voor de hoogte van de afvalstoffenheffing in de komende jaren.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen hoe het onderhoudsniveau van groen en wegen te verhogen. Daarbij ook alternatieven aan te geven waarin duidelijk wordt hoe en welke eenmalige investeringen kunnen leiden tot het wegwerken van de bestaande achterstanden in beheer. Daarbij ook een dekkingsvoorstel te doen voor deze investeringen.
- Voor de begrotingsbehandeling 2016 inzichtelijk te maken welke plannen en ambities per programma het college wel zou willen uitvoeren maar waar ze nu niet voor gekozen heeft vanwege de beschikbare budgetten. Daarbij aan te geven welke prioriteit men toekent aan het alsnog wel of niet uitvoeren van deze plannen/ambities.
- Bij de begrotingsbehandeling 2016, in een bijeenkomst (zo nodig vertrouwelijk) een overzicht te presenteren of en in welke mate afboeken voor toekomstige bouwprojecten nog aan de orde zal zijn. Met daarbij per project inzicht in de mogelijk te af te boeken kosten en de voor- en nadelen daarvan ten opzichte van de huidige grondexploitatie.

De motie Solidez van de PvdA, CDA en RZS wordt aangenomen met 16 stemmen voor (PvdA, CDA, RZS, PRD, GL, D66) en 7 stemmen tegen (VVD, GB).

Het dictum luidt:

draagt het college op:

- als onderdeel van zorgvuldig bestuur op de kortst mogelijk termijn in overleg te treden met Solidez. Doel van dat overleg is de relatie tussen het college en Solidez te herstellen;
- conform eerdere gedane toezeggingen met Solidez afspraken te maken over de toekomstige positie en de rol van Solidez.
- de raad te informeren over de uitkomsten van het overleg

De motie van de PvdA m.b.t. maatschappelijke participatie, inkomen en zorg wordt ingetrokken.

Aktie:

6. Sluiting.

Om 19.32 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 30 september 2015

de raadsgriffier,

de voorzitter,

mevrouw J.I.M. le Comte

de heer J.P. Gebben

Bijdrage burgerspreekrecht Solidez

Geachte voorzitter, leden van de Raad,

Mijn naam is Dick van der Meer, voorzitter van de Raad van Toezicht van Solidez. Mijn aanwezigheid vraagt enige toelichting. Onze directeur/bestuurder mw. van Doormalen is vanwege een reeds lang geplande vakantie afwezig. Ze heeft overwogen deze te annuleren maar besloot in goed overleg met de RvT dit niet te doen. Ze heeft mij gevraagd de organisatie te vertegenwoordigen en gelet op de ernst van de ontstane situatie, ben ik hier.

U bent over die situatie onlangs geïnformeerd. De aanleiding ligt in het opzeggen van de subsidierelatie en een vastgelopen proces om tot afspraken over de dienstverlening in 2016 te komen. Dat heeft geleid tot een verstoorde samenwerkingsrelatie, bezorgde deelnemers, vrijwilligers, medewerkers en partners, verontruste raadsleden, onrust in Wageningen en een organisatie die belemmerd wordt in haar vernieuwingsproces. Solidez bereidt zich sinds 2014 voor op een maatschappelijke aanbesteding, zo staat het immers in de Kadernota Sociaal Domein. Halverwege 2014 was hierover nog geen informatie en besloot het College voor 2015 op traditionele wijze de afspraken met ons te maken. Tevens spraken we af om via een gezamenlijk proces tot afspraken voor 2016 te komen. Voor ons was het zaak tijdig helderheid te hebben voor 2016 om zodoende op tijd de juiste maatregelen te kunnen treffen. Het verloop van dit proces hebben we u schriftelijk en waar gewenst mondeling toegelicht.

In het voorliggende Meerjarenbeleidsplan 2015 – 2019 lees ik als het gaat om de gewenste veranderingen in het sociale domein: ***“Daarnaast bestaan er langjarige en traditionele relaties met organisaties die niet van de ene op de andere dag kunnen stoppen of totaal anders kunnen worden ingericht. Vanwege bovengenoemde oorzaken kunnen er in 2016 nog geen grote veranderingen of kostenbesparingen gerealiseerd worden.”***

Solidez is zeer veranderingsbereid en werkt voortdurend aan de gewenste transformatie.

Die veranderingsbereidheid is getoond in de contacten met de gemeente, ook als het om afbouw zou gaan. Dat willen we wel zorgvuldig en in goed overleg kunnen doen. We hebben de afgelopen jaren al zo'n 20% bezuinigingen geaccepteerd en diverse veranderingen doorgevoerd. We hadden eind april juist afspraken gemaakt om in partnerschap en onderling vertrouwen verdere veranderingen vorm te geven. Plots werden we twee weken later geconfronteerd met eenzijdige besluitvorming die geen relatie meer had met de gevoerde besprekingen. De aanvankelijke verwondering leidde in het verdere verloop tot ongeloof en gevoelens geschoffeerd te worden. Alsof er sprake zou zijn van het opzeggen van een krantenabonnement. Voor ons voelt het alsof we bij het oud papier worden gezet.

Terwijl de vele vrijwilligers en medewerkers zich inzetten om samen de gemeenschap vorm te geven, buurten en inwoners versterken, zorgen dat mensen naar elkaar om willen kijken, zorgen dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, gaat momenteel in de ondersteunende organisatie nagenoeg alle tijd uit naar het voorbereiden van afbouwmaatregelen en vooral naar gedoe in de relatie met onze opdrachtgever, zonder enige ruimte voor gesprek.

Voor onze vrijwilligers voelt het alsof hun vorm van inzet en betrokkenheid zo van tafel kan worden geveegd. In met u gevoerde gesprekken liet u merken het wegsnijden van de vrijwilligerscentrale, de bezoek- en opvangservice en de ontmoetingspunten niet zonder meer te waarderen. Voor onze medewerkers staat, naast verlies van fijn en zinvol werk, ook het inkomen op het spel, nu voor 8 mensen, straks voor 30 en als we niet opletten sleuren we Wageningen in een val mee. Sinds 12/5 jl. kiest het College ervoor om ieder ambtelijk en bestuurlijk overleg over de ontstane situatie uit de weg te gaan. Dit leidt tot een onwerkbaar situatie.

Wij verzoeken u daarom het College op te dragen om:

1. de relatie met Solidez te herstellen en te werken aan normale en werkbare verhoudingen, opdat 2015 en 2016 geen verloren jaren worden;
2. samen met Solidez in alle redelijkheid te beoordelen welke consequenties de organisatie wel en niet kan dragen en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken; daarbij een onafhankelijk procesbegeleider in te zetten;
3. uiterlijk per september 2015 helderheid te geven aan Solidez - en andere partners in het sociale domein - over de procedure van maatschappelijk aanbesteden voor 2017 en verder, opdat zij zich daarop tijdig en adequaat kan voorbereiden.

Dick van der Meer
voorzitter Raad van Toezicht Solidez
Oosterbeek, 24 juni 2015